

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.6.2021 r.
COM(2021) 347 final

2021/0171 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie kredytów konsumenckich

{SEC(2021) 281 final} - {SWD(2021) 170 final} - {SWD(2021) 171 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Dyrektywą 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki (zwaną dalej „dyrektywą w sprawie kredytu konsumenckiego” lub „dyrektywą”), zmienianą w latach 2011, 2014, 2016 i 2019¹, ustanowiono zharmonizowane ramy UE dotyczące kredytu konsumenckiego, aby ułatwić powstanie sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego w zakresie kredytu konsumenckiego i zapewnić wysoki poziom ochrony konsumentów w celu zagwarantowania ufności konsumenckiej.

W ocenie REFIT² przeprowadzonej w latach 2018–2019 stwierdzono, że cele dyrektywy z 2008 r., a mianowicie zapewnienie wysokich standardów ochrony konsumentów i sprzyjanie rozwojowi wewnętrznego rynku kredytów, są nadal istotne w kontekście środowiska regulacyjnego, które jest w znacznym stopniu rozdrobnione w UE, i osiągnięto je tylko częściowo. Takie rozdrobnienie w połączeniu z niepewnością prawa spowodowaną nieprecyzyjnymi sformułowaniami niektórych przepisów dyrektywy utrudnia sprawnie funkcjonowanie wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich i nie gwarantuje stałego, wysokiego poziomu ochrony konsumentów.

Od przyjęcia dyrektywy w 2008 r. transformacja cyfrowa doprowadziła do znaczących zmian w procesie decyzyjnym i ogólnych nawykach konsumentów, którzy obecnie kładą większy nacisk na sprawniejszy i szybszy proces uzyskania kredytu i często przeprowadzają ten proces przez internet. Ma to również wpływ na sektor kredytowy, w którym stopniowo zachodzi transformacja cyfrowa. Nowi uczestnicy rynku, tacy jak platformy pożyczek społecznościowych, oferują różne formy umów o kredyt. Pojawiły się nowe produkty, takie jak krótkoterminowe drogie kredyty. Dzięki transformacji cyfrowej dostępne są również nowe sposoby ujawniania informacji w formie cyfrowej oraz oceny zdolności kredytowej konsumentów z wykorzystaniem systemów zautomatyzowanego podejmowania decyzji i danych nietradycyjnych.

Kryzys związany z COVID-19 i wynikające z niego ograniczenia w przemieszczaniu się zakłóciły również gospodarkę UE oraz miały poważny wpływ na rynek kredytowy i konsumentów, zwłaszcza tych, którzy byli narażeni na zagrożenia, w związku z czym wiele gospodarstw domowych w UE utraciło stabilność finansową. Z drugiej strony kryzys przyspieszył również transformację cyfrową. W trakcie kryzysu związanego z COVID-19 państwa członkowskie wprowadziły szereg środków pomocy, aby zmniejszyć obciążenie finansowe obywateli i gospodarstw domowych, takich jak moratoria na spłatę pożyczek, które zostały co do zasady rozszerzone na kredyt konsumencki.

W tym kontekście Komisja zapowiedziała w swoim programie prac na 2020 r. przegląd dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego. W zmienionym programie prac, przyjętym

¹ Dyrektywą 2011/90/UE, dyrektywą 2014/17/UE, rozporządzeniem (UE) 2016/1011 i rozporządzeniem (UE) 2019/1243.

² Wyniki oceny zostały opublikowane w 2020 r. Dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki, Bruksela, 5.11.2020 r., SWD(2020) 254 final.

w kontekście pandemii COVID-19, datę przyjęcia przeglądu przesunięto na drugi kwartał 2021 r.³

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tym obszarze polityki**

We wniosku zagwarantowana będzie spójność z obowiązującymi przepisami.

Kwestie nieuczciwych postanowień umownych w umowach konsumenckich są regulowane dyrektywą 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, która stanowi, że warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, nie są wiążące dla konsumentów, jeżeli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary powodują znaczącą nierównowagę praw i obowiązków konsumentów z jednej strony oraz sprzedawców i dostawców z drugiej strony ze szkodą dla konsumentów. Ten ogólny wymóg jest uzupełniony listą przykładowych warunków, które można uznać za nieuczciwe. Dyrektywa 93/13/EWG ma zastosowanie równoległe z innymi przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów w prawie Unii.

Dyrektywa 2002/65/WE dotycząca sprzedaży usług finansowych na odległość reguluje kwestie kredytów konsumenckich, które obecnie są wyłączone z zakresu dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego i które są sprzedawane na odległość, np. przez internet. Jak ogłoszono w programie prac Komisji na 2020 r., dyrektywa jest obecnie objęta przeglądem.

Reklama wprowadzająca w błąd jest regulowana dyrektywą 2005/29/WE dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz dyrektywą 2006/114/WE dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej, która ma zastosowanie do stosunków między przedsiębiorcami. Przepisy te nie uwzględniają jednak specyfiki kredytu konsumenckiego ani nie odnoszą się do potrzeby umożliwienia konsumentom porównywania reklam.

W rozporządzeniu (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, RODO) ustanowiono przepisy mające zastosowanie do przetwarzania danych osobowych, wzmacniając prawa podstawowe osób fizycznych i wyjaśniając przepisy obowiązujące przedsiębiorstwa i podmioty publiczne. Określone w art. 5 RODO zasady dotyczące minimalizacji, prawidłowości, ograniczenia przechowywania danych regulują wykorzystanie danych do celów przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej. Zachowując zgodność z RODO, niniejszy wniosek ma na celu zajęcie się problemami związanymi z przetwarzaniem danych osobowych, które są znamienne dla praktyk obserwowanych na rynku kredytów konsumenckich, tj. wykorzystania alternatywnych źródeł danych do oceny zdolności kredytowej lub przejrzystości ocen przeprowadzanych przy użyciu technik uczenia maszynowego.

Spójność z innymi przepisami, takimi jak zmiany wprowadzone m.in. w dyrektywie 2005/29/WE dyrektywą (UE) 2019/2161 w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumentów, również zostanie zagwarantowana we wniosku, który zawiera przepisy zgodne z tą dyrektywą.

W 2020 r. Komisja przyjęła pakiet dotyczący aktu o usługach cyfrowych. Obejmuje on akt o usługach cyfrowych zmieniający dyrektywę 2000/31/WE (dyrektywa o handlu

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Dostosowany program prac Komisji na 2020 r. Unia, która mierzy wyżej, COM(2020) 440 final.

elektronicznym) oraz wprowadzający horyzontalne ramy dla usług pośrednictwa, oraz akt o rynkach cyfrowych, wprowadzający przepisy dla platform działających jako „strażnicy dostępu” w sektorze cyfrowym.

W 2021 r. Komisja opublikowała również wniosek w sprawie rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji⁴, w celu promowania rozpowszechniania sztucznej inteligencji (AI), ale także przeciwdziałania zagrożeniom związanym z niektórymi jej zastosowaniami.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Cele wniosku są zgodne z politykami i celami UE.

Wniosek jest spójny z innymi przepisami i politykami UE, w szczególności w obszarze ochrony konsumentów, takimi jak dyrektywa 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów, dyrektywa 2013/11 w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz dyrektywa 2014/17/UE w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi, regulująca umowy o kredyt hipoteczny (dyrektywa o kredycie hipotecznym), i je uzupełnia.

W 2018 r. Komisja opublikowała również wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie podmiotów obsługujących kredyty, nabywców kredytów oraz egzekucji z zabezpieczenia⁵, który jest obecnie negocjowany przez współprawodawców.

We wrześniu 2020 r. Komisja przyjęła pakiet dotyczący finansów cyfrowych, w tym strategię w zakresie finansów cyfrowych oraz wnioski ustawodawcze dotyczące kryptoaktywów i odporności cyfrowej, mając na celu zapewnienie konkurencyjnego sektora finansowego UE, który daje konsumentom dostęp do innowacyjnych produktów finansowych przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony konsumentów i stabilności finansowej. Zgodnie z powyższym niniejszy wniosek ma na celu unowocześnienie przepisów dotyczących kredytów konsumenckich aby dostosować je do zmian spowodowanych transformacją cyfrową. Uzupełnia on również rozporządzenie (UE) 2020/1503 w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych, ponieważ rozporządzenie to nie ma zastosowania do usług finansowania społecznościowego w odniesieniu do konsumentów.

W Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE/Traktat) przewidziano działania mające na celu zapewnienie ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego o wysokim poziomie ochrony konsumentów rynek wewnętrzny, jak również swobody świadczenia usług. Wciąż istnieje szereg przeszkód utrudniających transgraniczne udzielanie kredytów konsumenckich.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą prawną proponowanej dyrektywy jest art. 114 TFUE dotyczący urzeczywistnienia rynku wewnętrznego z należytym uwzględnieniem art. 169 TFUE⁶. Przyznaje się w nim UE kompetencje do wprowadzania środków mających na celu zbliżenie przepisów krajowych

⁴ COM(2021) 206 final.

⁵ COM(2018)135 final.

⁶ Art. 169 TFUE stanowi, że cele polegające na promowaniu interesów konsumentów i zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów mogą zostać osiągnięte za pomocą środków przyjętych zgodnie z art. 114 TFUE.

dotyczących ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego. Dzięki stworzeniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów wniosek ma na celu wsparcie sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Zasada pomocniczości ma zastosowanie, jeżeli wniosek nie wchodzi w zakres wyłącznej kompetencji UE⁷.

Cele proponowanego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na skalę lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie UE.

W traktacie przewidziano działania mające na celu zapewnienie ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego o wysokim poziomie ochrony konsumentów, jak również swobody świadczenia usług. Taki rynek kredytów konsumenckich jest nadal ograniczony ze względu na szereg przeszkód. Przeszkody te przyczyniają się do obniżenia poziom transgranicznej działalności w zakresie podaży i popytu, ograniczając konkurencję, a w konsekwencji – wybór dla konsumentów.

Działanie UE zapewniłoby utrzymanie stałego, wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz bardziej przejrzyste i zharmonizowane ramy prawne dla przedsiębiorstw, obniżając bariery w zakresie udzielania kredytów w innych państwach członkowskich (dzięki bezpośredniemu świadczeniu usług transgranicznych lub zakładaniu spółek zależnych).

Oczekuje się, że dzięki transformacji cyfrowej oraz potencjalnemu wejściu na rynek kredytowy nowych podmiotów cyfrowych wzrośnie liczba udzielanych kredytów transgranicznych. W efekcie wspólne przepisy UE dostosowane do ery cyfrowej staną się zarówno bardziej niezbędne, jak i skuteczniejsze w realizacji celów polityki UE.

- **Proporcjonalność**

Wniosek nie wykracza poza to, co jest ściśle niezbędne do osiągnięcia jego celów. Nie reguluje on wszystkich aspektów udzielania i zaciągania kredytów, lecz koncentruje się na kluczowych aspektach transakcji udzielania kredytu konsumenckiego w celu ułatwienia rozwoju transgranicznego świadczenia usług i ochrony konsumentów w tym kontekście.

Proponowane przepisy zostały poddane analizie proporcjonalności w celu zapewnienia odpowiedniej i proporcjonalnej regulacji. Pociągałyby one za sobą koszty dla dostawców, ale stanowiłyby również ambitne i przyszłościowe podejście prowadzące do większych korzyści dla konsumentów i ogółu społeczeństwa.

- **Wybór instrumentu**

Wybrany instrumentem jest dyrektywa uchylająca dyrektywę 2008/48/WE.

Dyrektywa jest wiążąca w odniesieniu do rezultatu, jakim jest osiągnięcie funkcjonowania rynku wewnętrznego, jednakże pozostawia organom krajowym wybór formy i metod⁸. Proponowana dyrektywa zastąpi dyrektywę z 2008 r., ale zachowa wiele z jej elementów. Umożliwi to państwom członkowskim zmianę obowiązującego prawodawstwa (w wyniku transpozycji dyrektywy 2008/48/WE) w zakresie niezbędnym do zapewnienia zgodności, a tym samym zminimalizuje wpływ takiej reformy na ich systemy prawne. Proponowana dyrektywa stanowi instrument służący pełnej harmonizacji w obszarach objętych jej

⁷ W art. 3 TFUE wyszczególniono obszary wyłącznej kompetencji Unii.

⁸ Art. 288 TFUE.

zakresem, jednak w niektórych obszarach pewne wybory regulacyjne pozostawiono państwom członkowskim.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

W 2014 r. Komisja przedstawiła sprawozdanie z wdrażania dyrektywy⁹, w ramach którego przeprowadziła badanie typu Tajemniczy Klient i badanie opinii konsumentów w celu oceny zgodności z dyrektywą. W sprawozdaniu stwierdzono, że istnieje potrzeba dalszego monitorowania egzekwowania przepisów dyrektywy.

W 2020 r. Komisja przedstawiła kolejne sprawozdanie z wdrażania dyrektywy¹⁰, aby zaprezentować kluczowe wyniki oceny REFIT obejmującej lata 2018–2019¹¹ jak również wnioski wyciągnięte ze stosowania dyrektywy od momentu jej przyjęcia. W sprawozdaniu podkreślono, że cele dyrektywy z 2008 r. są nadal istotne i że dyrektywa ta okazała się częściowo skuteczna pod względem zapewniania wysokiego poziomu ochrony konsumentów i powstawaniu sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego. Przyczyny częściowej tylko skuteczności dyrektywy leżą zarówno po stronie samej dyrektywy (np. nieprecyzyjne sformułowania poszczególnych artykułów), jak i czynników zewnętrznych, takich jak jej praktyczne stosowanie i egzekwowanie w państwach członkowskich, oraz aspektów rynku kredytów konsumenckich nieobjętych zakresem dyrektywy. W ocenie wykazano szereg niedociągnięć związanych z zakresem podmiotowym dyrektywy, zawartymi w niej definicjami i terminami, które są czasami niejasne, obowiązkami informacyjnymi niedostosowanymi do mediów cyfrowych, brakiem jasności w przepisach dotyczących oceny zdolności kredytowej, co skutkuje niewystarczającą ochroną konsumentów, oraz różnicami w egzekwowaniu przepisów.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ciągu ostatnich kilku lat Komisja przeprowadziła szereg konsultacji dotyczących przepisów mających zastosowanie do kredytów konsumenckich na poziomie UE. Przeprowadzono konsultacje z zainteresowanymi stronami w ramach oceny REFIT, wyniki której zostały opublikowane w 2020 r., oraz oceny skutków przeprowadzonej w ramach przeglądu REFIT dotyczącego dyrektywy. W ramach oceny i przeglądu REFIT¹², oprócz innych form konsultacji (badania opinii konsumentów, wywiady i ankiety z zainteresowanymi stronami, ukierunkowane kwestionariusze wysyłane do organów krajowych¹³, spotkania dwustronne, warsztaty, spotkania specjalnych grup ekspertów z państw członkowskich,

⁹ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące wdrażania dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki, 14.05.2014, COM(2014) 259 final.

¹⁰ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące wdrażania dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki, z dnia 5.11.2020 r., COM(2020) 963 final.

¹¹ Wyniki oceny zostały opublikowane w 2020 r. Dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki z dnia 5.11.2020 r., SWD(2020) 254 final.

¹² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive/public-consultation_pl
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12465-Consumer-Credit-Agreement-review-of-EU-rules/public-consultation_pl

¹³ Oprócz badań i wywiadów z organami krajowymi opracowano trzy kwestionariusze skierowane do organów stosujących alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR) oraz członków Europejskich Centrów Konsumenckich oraz Centrów Ochrony Konsumentów.

konsultacje z grupą użytkowników usług finansowych, a także dyskusje ad hoc podczas dorocznych szczytów konsumentów) przeprowadzono dwie konsultacje publiczne.

Parlament Europejski zorganizował również w marcu 2021 r. wysłuchanie na temat przeglądu dyrektywy, a Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny opublikował w 2019 r. raport informacyjny na temat oceny dyrektywy w sprawie kredytu konsumenckiego¹⁴.

Grupa organów ds. współpracy w zakresie ochrony konsumentów (członkowie sieci współpracy w zakresie ochrony konsumenta) przeprowadziła również skoordynowaną kontrolę zgodności reklamy internetowej i ofert zakupu produktów kredytu konsumenckiego na przełomie lutego i marca 2021 r.¹⁵.

Szeroko zakrojony proces konsultacji umożliwił określenie opinii głównych zainteresowanych stron na temat kluczowych kwestii. W informacjach zwrotnych od zainteresowanych stron wskazano transformację cyfrową rynku jako główny czynnik, który należy uwzględnić w procesie przeglądu. Organizacje konsumenckie opowiadają się za szeroko zakrojonym przeglądem dyrektywy w celu rozwiązania kilku problemów wskazanych w przeglądzie, związanych z nieodpowiednim zakresem przedmiotowym dyrektywy, nieodpowiedzialnymi praktykami kredytowymi, nadmiarem informacji, wykorzystywaniem danych i nadmiernym zadłużeniem, w szczególności w kontekście COVID-19. Respondenci ze wszystkich grup zainteresowanych stron i państw członkowskich zgadzają się, że informacje, jakie konsumenci otrzymują na etapie reklamy i przed zawarciem umowy, muszą zostać uspołnione i odzwierciedlać rosnące wykorzystanie urządzeń cyfrowych, jeśli mają osiągnąć swój cel, jakim jest ochrona konsumentów. Przedstawiciele przedsiębiorstw zdecydowanie opowiadają się za stabilnością regulacyjną i interwencjami pozaregulacyjnymi lub ukierunkowanymi zmianami w dyrektywie w celu dostosowania jej do zmian związanych z transformacją cyfrową. Proponują oni uproszczenie wymogów dotyczących ujawniania informacji przy jednoczesnym zachowaniu wystarczającej elastyczności w procesie oceny zdolności kredytowej. Organy krajowe co do zasady popierają zmiany legislacyjne. Szereg państw członkowskich wydaje się opowiadać za wprowadzeniem szeroko zakrojonych zmian legislacyjnych w celu rozwiązania stwierdzonych problemów, inne natomiast opowiadają się za bardziej ukierunkowanym podejściem. Większość organów krajowych uznaje, że harmonizacja przepisów przyczyniłaby się do rozwoju rynku transgranicznego. Wszystkie zainteresowane strony doceniają korzyści płynące z usług doradczych w zakresie zadłużenia dla konsumentów podatnych na zagrożenia i kredytodawców, ponieważ usługi te umożliwiają kredytodawcom skuteczne odzyskiwanie długów.

Otrzymane informacje zostały podsumowane i wykorzystane do celów przygotowania oceny skutków towarzyszącej temu wnioskowi, jak również do celów oceny wpływu nowych przepisów na zainteresowane strony.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Komisja korzystała również na szeregu badań i sprawozdań dotyczących kwestii związanych z odpowiedzialnym udzielaniem i zaciąganiem kredytów. Obejmują one badanie ICF uzupełniające ocenę skutków dyrektywy z 2021 r.¹⁶; „the ICF study supporting the evaluation of the Consumer Credit Directive”, 2020 r.¹⁷; „Behavioural study on the digitalisation of the

¹⁴ INT/884-EESC-2019-01055-00-00-ri-tra.

¹⁵ [Mini-akcja kontrolna UE w zakresie kredytu konsumenckiego](#), 2021 r.

¹⁶ „Possible impacts of a revision of the CCD, ICF, 2021 r. (ma zostać opublikowane wraz z wnioskiem).

¹⁷ ICF, [Evaluation of Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers](#), 2020 r.

marketing and distance selling of retail financial services”, LE Europe i in., 2019 r.¹⁸; Study on measuring consumer detriment in the European Union, CIVIC, 2017 r.¹⁹; Study on the over-indebtedness of European households, CIVIC, 2013 r.²⁰

Komisja we współpracy z organami państw członkowskich przeprowadziła również inwentaryzację krajowych sposobów oceny zdolności kredytowej zgodnie z dyrektywą w sprawie kredytu konsumenckiego w kontekście planu działania w sprawie detalicznych usług finansowych z 2017 r.²¹ i opublikowała je w 2018 r.²².

- **Ocena skutków**

W odniesieniu do niniejszego wniosku Komisja dokonała oceny skutków.

Ogólnym celem przeglądu REFIT było ograniczenie szkód ponoszonych przez konsumentów oraz ryzyka związanego z zaciąganiem pożyczek na zmieniającym się rynku, ułatwienie transgranicznego udzielania kredytów konsumenckich oraz zwiększenie konkurencyjności rynku wewnętrznego. Wszystko to jest zgodne z pierwotnymi celami dyrektywy.

Oceniono następujące warianty pod kątem osiągnięcia celów: scenariusz zakładający kontynuację dotychczasowej polityki (wariant 0 – scenariusz odniesienia), działania pozaregulacyjne (wariant 1); ukierunkowaną zmianę dyrektywy, skupiającą się na zwiększeniu jasności i skuteczności jej obecnych przepisów (wariant 2); szeroko zakrojoną zmianę dyrektywy w celu włączenia nowych przepisów zgodnych z obowiązującym prawem Unii (wariant 3a) lub w celu włączenia nowych przepisów wykraczających poza obowiązujące prawo Unii (wariant 3b). Po przeprowadzeniu oceny skutków za wariant preferowany uznano wariant 3a uzupełniony pewnymi racjonalnymi pod względem kosztów środkami zaczerpniętymi z innych wariantów.

Preferowany wariant polega na zmianie dyrektywy w celu włączenia nowych przepisów zgodnych z istniejącym dorobkiem prawnym UE. W ramach krótkiego podsumowania głównych elementów preferowanego wariantu uwzględniono następujące środki: rozszerzenie zakresu dyrektywy na pożyczki nieprzekraczające 200 EUR, kredyty nieoprocentowane, wszystkie kredyty w rachunku bieżącym i wszystkie umowy leasingu, a także umowy o kredyt zawierane za pośrednictwem platform pożyczek społecznościowych; zmianę definicji kilku kluczowych terminów; udzielanie konsumentom odpowiednich wyjaśnień; ograniczenie ilości informacji przekazywanych konsumentom w reklamie i koncentrowanie się na kluczowych informacjach w przypadku przekazywania za pośrednictwem niektórych kanałów komunikacyjnych; więcej szczegółów na temat sposobu i czasu udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy w celu zapewnienia większej skuteczności; zakaz domyślnie zaznaczonych pól; zakaz sprzedaży związanej; standardy dotyczące usług doradczych; zakaz niezamówionej sprzedaży produktów kredytowych; nałożenie na państwa członkowskie obowiązku ustalania górnych pułapów stóp procentowych, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub całkowitego kosztu kredytu; ustanowienie zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz zobowiązanie

¹⁸ LE Europe, VVA Europe, Ipsos NV, ConPolicy i Time.lex, [Behavioural study on the digitalisation of the marketing and distance selling of retail financial services](#), 2019 r.

¹⁹ CIVIC Consulting, [Study on measuring consumer detriment in the European Union](#), 2017 r.

²⁰ CIVIC Consulting, [The over-indebtedness of European households: updated mapping of the situation, nature and causes, effects and initiatives for alleviating its impact](#), 2013 r.

²¹ COM(2017) 0139 final.

²² Inwentaryzacja krajowych sposobów oceny zdolności kredytowej zgodnie z dyrektywą 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki:
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/mapping_national_approaches_creditworthiness_assessment.pdf

kredytodawców i pośredników kredytowych do zapewnienia, by członkowie personelu posiadali odpowiedni zestaw umiejętności i wiedzy; wskazanie, że ocena zdolności kredytowej powinna być przeprowadzana na podstawie koniecznych, wystarczających i proporcjonalnych informacji o sytuacji finansowej i ekonomicznej; zapis dotyczący wykorzystywania alternatywnych źródeł danych do przeprowadzania oceny zdolności kredytowej odzwierciedlający zasady ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (UE) 2016/679; zobowiązanie państw członkowskich do promowania edukacji finansowej; zobowiązanie państw członkowskich do przyjęcia środków mających na celu zachęcenie kredytodawców do dokonania restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie; zwiększenie dostępności usług doradczych w zakresie zadłużenia; poprawę warunków egzekwowania poprzez wprowadzenie artykułu dotyczącego właściwych organów; w odniesieniu do kar w zakresie powszechnych naruszeń transgranicznych uwzględniono zasadę 4 % (minimalna maksymalna wysokość grzywny) określoną w tzw. dyrektywie zbiorczej (UE) 2019/2161.

Preferowany wariant oceniono jako bardzo skuteczny w osiąganiu celów inicjatywy, zapewniający wysoki poziom spójności z prawodawstwem UE i efektywności pod względem ocenionych skutków gospodarczych i społecznych. Oczekuje się, że będzie on miał pozytywny wpływ na ochronę konsumentów, przyczyni się do ograniczenia szkody, budowania zaufania i poprawy włączenia społecznego. Prawdopodobne jest, że przyczyni się do wzmocnienia równych warunków działania w państwach członkowskich i pomiędzy nimi, ograniczając rozdrobnienie obecnych ram prawnych. Wymierne środki w ramach preferowanego wariantu oznaczałyby ograniczenie szkód ponoszonych przez konsumentów o około 2 mld EUR w latach 2021–2030. Oprócz tych wymiernych środków wariant ten wiązałby się z korzyściami płynącymi z innych środków, takich jak ograniczenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania/ stóp procentowych, które uznaje się za bardzo korzystne dla konsumentów i społeczeństwa, ale których nie można było określić ilościowo, co sprawia, że wariant preferowany jest tym bardziej wykonalny. Uważa się również, że wpływ na społeczeństwo jest za bardzo pozytywny dzięki środkom zapobiegającym nadmiernemu zadłużeniu i rozwiązującym ten problem, a tym samym poprawiającym włączenie społeczne. Środki te obejmują wzmocnienie oceny zdolności kredytowej, działania w zakresie restrukturyzacji kredytów oraz usługi doradcze w zakresie zadłużenia. Szacuje się, że każde euro wydane na doradztwo w zakresie zadłużenia przełoży się na 1,4–5,3 EUR równoważnych korzyści, głównie w postaci uniknięcia kosztów społecznych z tytułu nadmiernego zadłużenia.

Większość kosztów wdrożenia nowej dyrektywy ponieśliby kredytodawcy. Niektóre środki byłyby bardziej kosztowne dla kredytodawców oferujących obecnie produkty nieobjęte dyrektywą (np. górny pułap stóp procentowych, ograniczenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub całkowity koszt kredytu). Koszt wymiernych środków w przypadku banków szacuje się na kwotę od 1,4 mld EUR do 1,5 mld EUR. Oczekuje się, że koszty zostaną przeniesione na konsumentów (choć nie było możliwe ustalenie, w jakim stopniu).

Ochrona konsumentów udzielających kredytów za pośrednictwem platform pożyczek społecznościowych nie została uwzględniona, ponieważ nie jest zgodna z logiką niniejszego wniosku. W związku z tym ochrona konsumentów inwestujących za pośrednictwem tych platform oraz odpowiedzialność platform wobec tych konsumentów zostaną poddane ocenie w innym kontekście i, w stosownych przypadkach, zostaną przedstawione wnioski ustawodawcze.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Przegląd REFIT jest włączony do sekcji REFIT programu prac Komisji. Wniosek będzie wiązał się z kosztami dla przedsiębiorstw, ale oczekuje się również, że dzięki większej

jasności prawa zmniejszy ich obciążenia administracyjne. W niektórych państwach członkowskich część środków jest już wdrażana, w związku z czym przedsiębiorstwa w tych państwach nie poniosą znacznych kosztów dodatkowych.

Wniosek upraszcza niektóre wymogi informacyjne i ma na celu dostosowanie wymogów do użytku cyfrowego. W szczególności wniosek przyczyni się do ograniczenia kosztów reklamy ponoszonych przez kredytodawców/pośredników w niektórych mediach, np. w radiu, jednocześnie zapewniając konsumentom bardziej przejrzyste informacje, które będą łatwiejsze do przetworzenia i zrozumienia. Potencjał uproszczenia wymogów dotyczących reklamowania kredytów konsumenckich w audycjach radiowych można oszacować na 1,4 mln EUR rocznie, co w okresie 2021–2030 wyniesie 14 mln EUR.

Dostosowanie wymogów informacyjnych do użytku cyfrowego, w szczególności za pomocą skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, wiąże się z kosztami wstępnymi. W dłuższej perspektywie czasowej ograniczyłoby to jednak obciążenie przedsiębiorstw, które mogłyby dostarczać pełny standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego pocztą elektroniczną, bez konieczności dostosowywania go do ekranów cyfrowych. Z uwagi na fakt, że około jedna trzecia konsumentów zawarła umowę o kredyt przez internet, to zmniejszenie obciążeń mogłoby ostatecznie mieć pozytywny wpływ na ponad 25 milionów osobistych pożyczek bankowych rocznie.

Jeśli chodzi o zmniejszenie obciążeń w odniesieniu do administracji publicznej, oczekuje się, że większa jasność prawa i uproszczone ramy regulacyjne przyczynią się do ograniczenia liczby skarg oraz zwiększenia poziomu pewności i zgodności, dzięki czemu procedury egzekucyjne staną bardziej skuteczne. Oczekuje się, że specjalne środki mające na celu wzmocnienie koordynacji i poprawę warunków dla egzekwowania przepisów dyrektywy również przyczynią się do zwiększenia skuteczności egzekwowania obowiązków wynikających z dyrektywy.

Konkretne oddziaływanie na MŚP nie zostało uznane za znaczące, w związku z czym nie zostało ocenione oddzielnie.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek ten nie narusza praw podstawowych i jest zgodny z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Ma on na celu w szczególności zapewnienie pełnego poszanowania przepisów w sprawie ochrony danych osobowych, prawa własności, niedyskryminacji, ochrony życia rodzinnego i zawodowego, a także ochrony konsumentów zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych do celów niniejszej dyrektywy będzie zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Oznacza to, że należy gromadzić i przetwarzać wyłącznie te dane, które są adekwatne, stosowne i ograniczają się do tego, co niezbędne do oceny zdolności kredytowej konsumenta.

Zapobiegnie to dyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w przypadku ubiegania się o kredyt, zawierania lub posiadania umowy o kredyt w UE, z korzyścią zarówno dla kredytodawców, jak i konsumentów.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek ten nie ma wpływu na budżet UE lub agencji UE poza zwykłymi kosztami administracyjnymi związanymi z zapewnieniem zgodności z przepisami UE, ponieważ nie są tworzone żadne nowe komitety i nie są podejmowane żadne zobowiązania finansowe.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrażania i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie monitorować wdrażanie zmienionej dyrektywy po jej wejściu w życie, jeśli zostanie ona przyjęta. Komisja będzie odpowiedzialna głównie za monitorowanie skutków dyrektywy na podstawie danych dostarczanych przez organy państw członkowskich i kredytodawców, które w miarę możliwości będzie opierać się na istniejących źródłach danych, aby uniknąć dodatkowych obciążeń dla poszczególnych zainteresowanych stron.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Poniższe streszczenie ma na celu ułatwienie procesu decyzyjnego poprzez nakreślenie głównej treści merytorycznej dyrektywy. Art. 1 (Przedmiot) stanowi, że dyrektywa ma na celu harmonizację aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących niektórych umów o kredyt konsumencki i usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

W art. 2 (Zakres stosowania) określono zakres stosowania dyrektywy, który obejmuje niektóre umowy o kredyt konsumencki lub usługi w zakresie pożyczek społecznościowych. Niektóre wyłączenia dopuszczone w art. 2 dyrektywy 2008/48/WE zachowują ważność, jednak usunięto te, które dotyczą kwot minimalnych, umów leasingu z opcją nabycia towarów lub usług, kredytów w rachunku bieżącym, kredytów nieoprocentowanych bez opłat lub kredytów które mają być spłacone w ciągu trzech miesięcy i za które pobierane są jedynie nieznaczące opłaty.

W art. 3 (Definicje) zdefiniowano pojęcia użyte w niniejszym wniosku. Definicje ujednolicono w możliwie najszerszym zakresie z definicjami zawartymi w innych dokumentach UE, w szczególności w dyrektywie 2014/17/WE w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi. Ze względu na specyfikę niniejszej dyrektywy niektóre definicje dostosowano jednak na potrzeby niniejszego wniosku.

W art. 4 (Przeliczanie kwot wyrażonych w euro na walutę krajową) określono zasady przeliczania kwot wyrażonych w dyrektywie w euro na walutę krajową.

W art. 5 (Obowiązek bezpłatnego udzielania informacji konsumentom) określono obowiązek bezpłatnego udzielania konsumentom informacji zgodnie z dyrektywą.

Art. 6 (Niedyskryminacja) zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, by podczas ubiegania się o kredyt, zawierania umowy o kredyt bądź usługi w zakresie pożyczek społecznościowych lub w przypadku posiadania takiej umowy konsumenci legalnie przebywający w Unii nie byli dyskryminowani ze względu na swoją przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty.

Art. 7 (Reklama i marketing umów o kredyt i usług w zakresie pożyczek społecznościowych) wprowadza ogólne zasady dotyczące komunikacji marketingowej i reklamowej.

W art. 8 (Standardowe informacje podawane w reklamie umów o kredyt i usług w zakresie pożyczek społecznościowych) określono formę i treść informacji podawanych w reklamie. Standardowe informacje dotyczą podstawowych cech kredytu. W szczególnych

i uzasadnionych przypadkach, w których nośnik wykorzystywany do przekazywania informacji, które mają zostać zawarte w reklamie, nie umożliwia przedstawienia ich w sposób wizualny, jak w przypadku reklamy radiowej, informacje te należy skrócić, aby uniknąć nadmiaru informacji i ograniczyć niepotrzebne obciążenia. Przepisy te stanowią uzupełnienie zobowiązań zawartych w dyrektywie 2002/65/WE dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość i dyrektywie 2005/29/WE dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym.

W art. 9 (Informacje ogólne) zobowiązano kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych do udostępniania przez cały czas jasnych i zrozumiałych informacji ogólnych na temat umów o kredyt.

W art. 10 (Informacje udzielane przed zawarciem umowy) nałożono na kredytodawców, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych obowiązek udzielania konsumentom przed zawarciem umowy dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb informacji opartych na standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, przy czym konsumenci mają również otrzymać jednostronicowy skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego przedstawiający najważniejsze cechy danego kredytu, aby ułatwić im porównanie różnych ofert. Ma to zapewnić konsumentom możliwość natychmiastowego zapoznania się ze wszystkimi najważniejszymi informacjami nawet na ekranie telefonu komórkowego. Treść i format skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego przedstawiono szczegółowo w załączniku II, natomiast treść i format standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego przedstawiono szczegółowo w załączniku I. Informacje udzielane przed zawarciem umowy należy przekazać co najmniej jeden dzień przed związaniem się konsumenta jakąkolwiek umową o kredyt, umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub ofertą. Jeżeli informacje udzielane przed zawarciem umowy zostaną przekazane w okresie krótszym niż jeden dzień przed związaniem konsumenta umową o kredyt, umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub ofertą, kredytodawcy, pośrednicy kredytowi lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych zobowiązani są przypomnieć konsumentom, jeden dzień po zawarciu umowy, o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

W art. 11 (Informacje udzielane przed zawarciem umowy w odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 5 lub 6) nałożono na kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązek udzielania konsumentom przed zawarciem umowy dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb informacji na temat niektórych rodzajów kredytu konsumenckiego opartych na standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, w uzupełnieniu do jednostronicowego skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego. Treść i format arkusza opisano szczegółowo w załączniku III. W przypadku innych umów o kredyt, informacje udzielane przed zawarciem umowy należy przekazać co najmniej na jeden dzień przed związaniem się konsumenta jakąkolwiek umową o kredyt lub ofertą, w przeciwnym razie kredytodawcy i pośrednicy kredytowi muszą przypomnieć konsumentom, jeden dzień po zawarciu umowy, o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt.

W art. 12 (Odpowiednie wyjaśnienia) zobowiązano kredytodawców, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych do udzielania

odpowiednich wyjaśnień konsumentom odnośnie do proponowanych umów o kredyt, usługi w zakresie pożyczek społecznościowych i usług dodatkowych, tak aby konsumenci mogli ocenić, czy są one dostosowane do ich potrzeb i sytuacji finansowej.

W art. 13 (Oferty spersonalizowane na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych) nałożono obowiązek informowania konsumentów o przedstawianiu im ofert na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania.

W art. 14 (Sprzedaż wiązana i sprzedaż łączona) zakazano sprzedaży związanej – chyba że można wykazać, iż przynosi ona konsumentom wyraźne korzyści, przy uwzględnieniu dostępności i ceny danych rodzajów produktów – natomiast dopuszczono sprzedaż łączoną.

W art. 15 (Domniemana zgoda na zakup usług dodatkowych) zabroniono domniemywania, że konsument wyraził zgodę, poprzez stosowanie opcji domyślnych, takich jak domyślnie zaznaczone pola.

W art. 16 (Usługi doradcze) ustanowione zostały normy, których celem jest zapewnienie poinformowania konsumentów w przypadku udzielania im porad przez kredytodawcę, pośrednika kredytowego lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych, bez wprowadzania obowiązku udzielania porad. Wprowadzono w nim wymóg rozważenia wystarczającej liczby umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych na rynku oraz udzielenia porady zgodnej z profilem kredytobiorcy.

W art. 17 (Zakaz niezamówionej sprzedaży kredytów) zakazuje się jakiegokolwiek niezamówionej sprzedaży kredytów, w tym niezamówionych, wstępnie zatwierdzonych kart kredytowych wysyłanych konsumentom lub jednostronnego podwyższania przez kredytodawcę kredytu w rachunku bieżącym/limitu wydatków na karcie kredytowej konsumenta, bez jego uprzedniej prośby lub wyraźnej zgody.

W art. 18 (Obowiązek oceny zdolności kredytowej konsumenta) nakłada się na kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych obowiązek oceny zdolności konsumenta do spłaty kredytu, z uwzględnieniem interesu konsumenta i w oparciu o niezbędne i proporcjonalne informacje o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innej sytuacji finansowej i gospodarczej, bez wykraczania poza to, co jest ściśle niezbędne do przeprowadzenia takiej oceny. W artykule tym wymaga się również udzielenia konsumentom kredytu, jeżeli wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje na prawdopodobieństwo spełnienia zobowiązań wynikających z umowy o kredyt lub z umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w sposób wymagany tą umową – chyba że mają miejsce szczególne i uzasadnione okoliczności. Jeżeli ponadto ocena zdolności kredytowej opiera się na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, konsumenci mają prawo zwrócić się o interwencję człowieka ze strony kredytodawcy i uzyskać od niego zrozumiałe wyjaśnienie oceny zdolności kredytowej, a także wyrazić swój punkt widzenia i zakwestionować tę ocenę zdolności kredytowej.

W art. 19 (Bazy danych) wprowadzono przepisy zapewniające kredytodawcom lub dostawcom usług w zakresie pożyczek społecznościowych możliwość dostępu do informacji z odpowiednich baz danych na niedyskryminacyjnych podstawach.

W art. 20 (Forma umowy o kredyt i umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych) i art. 21 (Informacje, które należy zamieścić w umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych) określono formularz i informacje, które należy zamieścić w umowach o kredyt lub w umowach o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

W art. 22 (Informacje dotyczące zmiany umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych) określono szczególne zabezpieczenia, które należy

zapewnić konsumentom na wypadek zmiany umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

W art. 23 (Zmiany stopy oprocentowania kredytu) określono informacje, które należy przekazać konsumentowi w przypadku zmiany stopy oprocentowania kredytu.

W art. 24 (Kredyty w rachunku bieżącym) wprowadzono przepisy zapewniające regularne informowanie konsumentów o określonych szczegółach dotyczących ich kredytów w rachunku bieżącym.

W art. 25 (Przekroczenie) określono zasady dotyczące akceptowanego w sposób milczący przekroczenia salda środków, na mocy którego kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta lub udzielony kredyt w rachunku bieżącym. W przypadku znacznego przekroczenia konsument musi zostać ostrzeżony i poinformowany o warunkach, które mają zastosowanie.

W art. 26 (Prawo do odstąpienia od umowy) przewidziano możliwość odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w okolicznościach zbliżonych do tych, o których mowa w dyrektywie 2002/65/WE dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość.

W art. 27 (Umowy o kredyt wiązany) określono szczegółowe przepisy dotyczące umów o kredyt wiązany i prawa konsumentów do odstąpienia od umowy.

W art. 28 (Umowy o kredyt odnawialny lub umowy o świadczenie usług w zakresie odnawialnych pożyczek społecznościowych) określono szczegółowe warunki wypowiedzania umów o kredyt odnawialny.

W art. 29 (Przedterminowa spłata) określono prawo konsumentów do wywiązywania się ze swoich zobowiązań przed terminem wymagalności. W przypadku całkowitej lub częściowej przedterminowej spłaty konsument jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, natomiast kredytodawca jest uprawniony do otrzymania uczciwej i obiektywnie uzasadnionej rekompensaty za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą kredytu.

Art. 30 (Obliczanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania) dotyczy głównego wskaźnika wykorzystywanego do porównywania produktów kredytu konsumenckiego. Wymaga on stosowania, w odniesieniu do produktów kredytu konsumenckiego, definicji rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) stosowanej w dyrektywie 2008/48/WE. Szczegóły dotyczące metody obliczania RRSO podano w załączniku IV, a przepisy dotyczące zmiany tej metody ustanowiono tak aby możliwe było uwzględnienie zmian na rynku.

W art. 31 (Górne pułapy stóp oprocentowania, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta) wprowadzono górny pułap stopy procentowej mającej zastosowanie do umów o kredyt konsumencki, RRSO lub całkowitego kosztu kredytu. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o ustanowieniu szczególnego pułapu dla kredytu odnawialnego.

W art. 32 (Obowiązki dotyczące sposobu prowadzenia działalności przy udzielaniu kredytów konsumentom) i art. 33 (Wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji personelu) określono istotne warunki w odniesieniu do kredytodawców, pośredników kredytowych i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych, których spełnienie zapewni wysoki poziom profesjonalizmu przy udzielaniu kredytów konsumenckich, takie jak wymogi dotyczące polityki wynagrodzeń oraz wymogi dotyczące posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności.

W art. 34 (Edukacja finansowa) wprowadzono środki w zakresie edukacji finansowej, które mają być promowane przez państwa członkowskie, w szczególności w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki, w celu zwiększenia wiedzy konsumentów w zakresie finansów, w tym w odniesieniu do produktów sprzedawanych metodami cyfrowymi.

W art. 35 (Zaległe płatności i działania w zakresie restrukturyzacji kredytów) wprowadzono środki mające zachęcać do dokonania restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.

W art. 36 (Usługi doradcze w zakresie zadłużenia) zobowiązano państwa członkowskie do zapewnienia konsumentom, dostępu do usług doradczych w zakresie zadłużenia.

Art. 37 (Dopuszczanie do działalności i rejestracja instytucji niekredytowych oraz nadzór nad nimi) stanowi, że instytucje niekredytowe muszą podlegać odpowiednim procedurom w zakresie dopuszczania ich do działalności, rejestracji i nadzoru nad nimi. Powinno to zapewnić objęcie wszystkich kredytodawców i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych odpowiednimi regulacjami prawnymi oraz ich odpowiedni nadzór, niezależnie od tego, czy są instytucjami kredytowymi, czy nie.

Art. 38 (Szczególne obowiązki pośredników kredytowych) zawiera przepisy dotyczące szczególnych środków w odniesieniu do pośredników kredytowych.

Art. 39 (przeniesienie praw), odpowiadający art. 17 dyrektywy 2008/48/WE, stanowi, że w przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają scedowane na stronę trzecią, niektóre prawa mają być zachowane. Przez cesjonariusza rozumie się każdą osobę, na którą scedowane zostały prawa kredytodawcy, innymi słowy ubezpieczyciela kredytu, firmę windykacyjną, firmę redyskontową lub firmę sekurytyzacyjną itp.

Art. 40 (Pozasądowe rozstrzyganie sporów) stanowi, że konsumenci powinni mieć dostęp do alternatywnych metod rozstrzygania sporów między konsumentami i kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi lub dostawcami usług finansowania społecznościowego dotyczących praw i obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie, bez rozróżniania ich na spory powstałe w związku z umową i spory powstałe przed zawarciem umowy. Takie alternatywne metody rozstrzygania sporów i podmioty, które je oferują, powinny spełniać wymogi jakościowe określone w dyrektywie 2013/11/UE.

W art. 41 (Właściwe organy) nałożono na państwa członkowskie obowiązek wyznaczenia konkretnych organów właściwych do wdrożenia dyrektywy.

W art. 42 (Poziom harmonizacji) i art. 43 (bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy) potwierdzono zasadę pełnej harmonizacji, jak również bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy. Państwa członkowskie nie są uprawnione do wprowadzania innych przepisów w odniesieniu do obszarów objętych dyrektywą w zakresie, w jakim zawiera ona zharmonizowane przepisy w tych obszarach.

W art. 44 (Kary) zobowiązano państwa członkowskie do zapewnienia stosowania odpowiednich środków administracyjnych lub nakładania kar w przypadku nieprzestrzegania przepisów dyrektywy. Ponadto w przypadku „naruszeń powszechnych” oraz „naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym”, jak określono w zmienionym rozporządzeniu w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, państwa członkowskie będą zobowiązane do wprowadzenia do swojego prawa krajowego grzywnien w maksymalnej wysokości wynoszącej co najmniej 4 % obrotów kredytodawcy, pośrednika kredytowego lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych w poszczególnych państwach członkowskich.

W art. 45 (Wykonywanie przekazanych uprawnień) określono procedury, których należy przestrzegać, aby umożliwić dostosowanie, uszczegółowienie lub aktualizację niektórych części dyrektywy za pomocą aktów delegowanych.

Art. 46 (przegląd i monitorowanie), art. 47 (Uchylenie i przepisy przejściowe), art. 48 (Transpozycja), art. 49 (Wejście w życie) oraz art. 50 (Adresaci) zawierają standardowe przepisy i sformułowania, które nie wymagają specjalnego komentarza.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie kredytów konsumenckich**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²³,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE²⁴ ustanowiono na szczeblu UE przepisy dotyczące umów o kredyt konsumencki i usług w zakresie pożyczek społecznościowych dla konsumentów
- (2) W 2014 r. Komisja przedstawiła sprawozdanie z wdrażania dyrektywy 2008/48/WE. W 2020 r. Komisja przedstawiła drugie sprawozdanie z wykonania tej dyrektywy oraz dokument roboczy służb Komisji, w którym przedstawiono wyniki oceny REFIT dyrektywy, obejmującej szeroko zakrojone konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- (3) Ze wspomnianych sprawozdań i konsultacji wynika, że dyrektywa 2008/48/WE okazała się częściowo skuteczna pod względem zapewnienia wysokich standardów ochrony konsumentów i wspierania rozwoju jednolitego rynku kredytów oraz że cele te są nadal istotne. Powody, dla których wspomniana dyrektywa była tylko częściowo skuteczna, wynikają zarówno z samej dyrektywy (np. z nieprecyzyjnego sformułowania poszczególnych artykułów), jak również z czynników zewnętrznych, takich jak zmiany wynikające z transformacji cyfrowej, praktyczne stosowanie i egzekwowanie przepisów w państwach członkowskich, a także z faktu, że niektóre aspekty rynku kredytów konsumenckich nie zostały objęte zakresem dyrektywy.
- (4) Transformacja cyfrowa przyczyniła się do zmian na rynku, których nie przewidziano w momencie przyjęcia dyrektywy 2008/48/WE. W wyniku szybkiego postępu technologicznego, który nastąpił po przyjęciu dyrektywy w 2008 r., faktycznie doszło

²³ ...²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).

do poważnych zmian na rynku kredytów konsumenckich, zarówno po stronie podaży, jak i popytu, takich jak pojawienie się nowych produktów oraz ewolucja zachowań i preferencji konsumentów.

- (5) Nieprecyzyjne brzmienie niektórych przepisów dyrektywy 2008/48/WE, umożliwiające państwom członkowskim przyjmowanie odmiennych przepisów wykraczających poza przepisy przewidziane w tej dyrektywie, doprowadziło do rozdrobnienia ram regulacyjnych w całej Unii w odniesieniu do szeregu aspektów kredytu konsumenckiego.
- (6) Sytuacja faktyczna i formalna wynikająca z tych różnic między krajami prowadzi w niektórych przypadkach do zakłócenia konkurencji między kredytodawcami w Unii i stwarza przeszkody dla rynku wewnętrznego. W takiej sytuacji konsumenci mają ograniczone możliwości korzystania ze stopniowo rosnącej oferty kredytów transgranicznych, co do której oczekuje się, że będzie dalej rozwijać się w wyniku transformacji cyfrowej. Konsekwencją takich zakłóceń i ograniczeń może być z kolei ograniczony popyt na towary i usługi. Sytuacja ta prowadzi również do nieodpowiedniego i niespójnego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii.
- (7) W ostatnich latach znacznie rozwinęto i zróżnicowano asortyment kredytów oferowanych konsumentom. Pojawiły się nowe produkty kredytowe, szczególnie w środowisku internetowym, a zakres ich wykorzystywania stale się rozwija. Spowodowało to niepewność prawa w odniesieniu do stosowania dyrektywy 2008/48/WE do takich nowych produktów.
- (8) Niniejsza dyrektywa uzupełnia zasady określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE²⁵ dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość. W celu zapewnienia pewności prawa należy wyjaśnić, że w przypadku kolizji między przepisami zastosowanie powinien mieć przepis niniejszej dyrektywy, będącej *lex specialis*.
- (9) Zgodnie z art. 26 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) rynek wewnętrzny obejmuje obszar, na którym zapewniony jest swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości. Opracowanie bardziej przejrzystych i skutecznych ram prawnych dotyczących kredytu konsumenckiego powinno przyczynić się do zwiększenia zaufania konsumentów i ułatwić rozwój działalności transgranicznej.
- (10) W celu poprawy funkcjonowania wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich należy ustanowić zharmonizowane unijne ramy w szeregu kluczowych obszarów. Z uwagi na rozwój rynku kredytów konsumenckich, w szczególności w środowisku internetowym, a także rosnącą mobilność obywateli UE wybiegające w przyszłość przepisy Unii, które można będzie dostosować do przyszłych form kredytowania i które umożliwią państwom członkowskim zachowanie odpowiedniego poziomu elastyczności przy wprowadzaniu ich w życie, pomogą w stworzeniu równych warunków działania dla przedsiębiorstw.
- (11) Art. 169 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 lit. a) TFUE stanowi, że Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów za pośrednictwem środków przyjmowanych na podstawie art. 114 TFUE. Art. 38 Karty praw podstawowych Unii

²⁵

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16).

Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) stanowi, że polityki Unii mają zapewniać wysoki poziom ochrony konsumentów.

- (12) Umożliwienie konsumentom korzystania z wysokiego poziomu ochrony konsumentów jest bardzo istotne. Powinien zatem być umożliwiony swobodny przepływ ofert kredytowych odbywający się na optymalnych warunkach, zarówno dla tych, którzy kredyty oferują, jak i dla tych, którym są one potrzebne, przy właściwym uwzględnieniu specyficznych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich.
- (13) Pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego. W związku z tym państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, chyba że jej przepisy stanowią inaczej. Ograniczenia te jednak powinny mieć zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie. Tam, gdzie przepisy nie zostały zharmonizowane, państwa członkowskie powinny mieć swobodę utrzymywania i wprowadzania przepisów krajowych. W związku z tym państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymywać lub wprowadzać krajowe przepisy w sprawie solidarnej odpowiedzialności sprzedawcy lub dostawcy usług i kredytodawcy. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymywać lub wprowadzać krajowe przepisy w sprawie unieważnienia umowy sprzedaży towarów lub umowy świadczenia usług, w przypadku gdy konsument korzysta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych. W tym względzie państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia – w odniesieniu do umów o kredyt odnawialny – minimalnego okresu, jaki musi upłynąć pomiędzy wystąpieniem kredytodawcy o spłatę kredytu a dniem, w którym musi nastąpić spłata kredytu.
- (14) Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Obowiązki państw członkowskich związane z wdrożeniem niniejszej dyrektywy powinny w związku z tym być ograniczone do takiego zakresu, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak naruszać możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem unijnym, przepisów niniejszej dyrektywy w dziedzinach, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie lub niektórym jej przepisom w sprawie umów nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, na przykład w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, jeżeli odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu. Ponadto państwa członkowskie mogłyby stosować niniejszą dyrektywę również do kredytu wiążanego, który nie wchodzi w zakres definicji umowy o kredyt wiązany zawartej w niniejszej dyrektywie. Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące umów o kredyt wiązany mogłyby być zatem stosowane do umów o kredyt, które tylko częściowo służą finansowaniu umowy na dostawę towarów lub świadczenie usług.
- (15) Szereg państw członkowskich stosuje dyrektywę 2008/48/WE w dziedzinach nieobjętych zakresem jej stosowania, aby zwiększyć poziom ochrony konsumentów. W rzeczywistości skutki szeregu umów o kredyt nieobjętych zakresem tej dyrektywy mogą być szkodliwe dla konsumentów, w tym pożyczek krótkoterminowych o wysokim oprocentowaniu, których kwota jest zwykle niższa niż minimalny próg wynoszący 200 EUR określony w dyrektywie 2008/48/WE. W tym kontekście oraz

w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów i ułatwienia funkcjonowania rynku transgranicznych kredytów konsumenckich, zakres niniejszej dyrektywy powinien objąć niektóre umowy wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2008/48/WE, takie jak umowy o kredyt konsumencki, którego kwota jest niższa niż 200 EUR. W zakresie niniejszej dyrektywy należy również uwzględnić inne potencjalnie szkodliwe produkty – ze względu na wysokie koszty, jakie za sobą pociągają, lub wysokie opłaty w przypadku braku płatności – w celu zapewnienia większej przejrzystości i lepszej ochrony konsumentów, co w rezultacie zwiększy ufność konsumencką. W związku nie należy wyłączać z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy umów leasingu, umów o kredyt w rachunku bieżącym, w przypadku których kredyt musi zostać spłacony w ciągu jednego miesiąca, oraz umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat – w tym systemów typu „Kup teraz, zapłać później”, tj. nowych cyfrowych narzędzi finansowych, które umożliwiają konsumentom dokonywanie zakupów i spłacanie ich w miarę upływu czasu – oraz umów o kredyt zawartych na warunkach przewidujących jego spłatę w terminie trzech miesięcy i wymóg uiszczenia jedynie nieznacznych opłat. Ponadto zakresem stosowania niniejszej dyrektywy należy objąć wszystkie umowy o kredyt, których kwota wynosi do 100 000 EUR. Górny próg umów o kredyt w ramach niniejszej dyrektywy powinien zostać podwyższony w celu uwzględnienia indeksacji, co pozwoli dostosować ten próg do skutków inflacji występujących zarówno od 2008 r., jak i w nadchodzących latach.

- (16) Finansowanie społecznościowe jest formą finansowania w coraz większym stopniu dostępną dla konsumentów, zwykle przeznaczoną na niewielkie wydatki lub inwestycje. Z zakresu stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503²⁶ wyłączone są usługi finansowania społecznościowego, w tym usługi obejmujące ułatwianie udzielania kredytów, które są świadczone na rzecz konsumentów zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2008/48/WE. W tym kontekście celem niniejszej dyrektywy jest uzupełnienie rozporządzenia (UE) 2020/1503 poprzez zarządzenie temu wyłączeniu dzięki wprowadzeniu jasności prawa w odniesieniu do systemu prawnego mającego zastosowanie do usług finansowania społecznościowego w przypadku, gdy konsument stara się zaciągnąć kredyt za pośrednictwem dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- (17) Dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych obsługuje ogólnodostępną platformę cyfrową, aby kojarzyć lub ułatwiać kojarzenie potencjalnych inwestorów lub pożyczkodawców z konsumentami ubiegającymi się o finansowanie. Takie finansowanie mogłoby przyjmować formę kredytu konsumenckiego. W sytuacji gdy dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych udzielają konsumentom kredytów bezpośrednio, przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące kredytodawców mają do nich zastosowanie. W przypadku gdy dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych ułatwiają kredytodawcom działającym w ramach swojej działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej udzielanie kredytów konsumentom, obowiązki kredytodawców wynikające z niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie do tych kredytodawców. W takiej sytuacji dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych działają jako pośrednicy kredytowi,

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 347 z 20.10.2020, s. 1).

w związku z czym powinny mieć do nich zastosowanie określone w niniejszej dyrektywie obowiązki dotyczące pośredników kredytowych.

- (18) Niektóre przepisy niniejszej dyrektywy powinny mieć również zastosowanie do dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych – którzy działają w takim charakterze, a nie jako kredytodawcy lub pośrednicy kredytowi – jeżeli ułatwiają oni udzielanie kredytów między osobami udzielającymi kredytów konsumenckich poza zakresem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej z jednej strony i konsumentami z drugiej. W tym kontekście dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien przestrzegać określonych przepisów i obowiązków niniejszej dyrektywy, w tym obowiązku przeprowadzania oceny zdolności kredytowej oraz przepisów dotyczących informacji udzielanych przed zawarciem umowy. Osoby udzielające kredytów konsumentom za pośrednictwem platformy pożyczek społecznościowych, które nie działają w ramach swojej działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, na podstawie niniejszej dyrektywy nie powinny podlegać obowiązkowi spoczywającym na kredytodawcach.
- (19) W przypadku szczególnych umów o kredyt, do których zastosowanie mają tylko niektóre przepisy niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie powinny mieć możliwość swobodnego regulowania w swoim prawie krajowym innych aspektów, których nie zharmonizowano w niniejszej dyrektywie jeżeli chodzi o takie umowy o kredyt.
- (20) Umowy o ciągłe świadczenie usług lub o dostawę towarów tego samego rodzaju, za które konsument płaci w ratach w okresie realizacji umowy, mogą znacznie różnić się – pod względem interesów stron tych umów, a także pod względem formy i warunków realizacji transakcji – od umów o kredyt objętych niniejszą dyrektywą. W związku z tym do celów niniejszej dyrektywy takich umów nie należy traktować jako umów o kredyt. Do umów takich należą m.in. umowy ubezpieczenia, w ramach których ubezpieczenie jest opłacane w formie miesięcznych rat.
- (21) Z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy powinny być wyłączone umowy o kredyt zabezpieczony na nieruchomości lub umowy o kredyt przeznaczony na finansowanie nabycia lub utrzymania prawa własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego albo planowanego budynku, ponieważ są one regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE²⁷. Nie należy jednak wyłączać z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy kredytów niezabezpieczonych przeznaczonych na remont nieruchomości mieszkalnej, w tym kredytów, których całkowita kwota kredytu przekracza 100 000 EUR.
- (22) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie niezależnie od tego, czy kredytodawca jest osobą prawną czy fizyczną. Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak wpływać na prawo państw członkowskich do ustalania, że kredyty konsumenckie mogą być udzielane wyłącznie przez osoby prawne lub niektóre osoby prawne.
- (23) Niektóre przepisy niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie do osób fizycznych i prawnych (pośredników kredytowych), które w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za opłatą

²⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34).

przedstawiają lub oferują konsumentom umowy o kredyt, udzielają konsumentom pomocy podejmując prace przygotowawcze w związku z umową o kredyt, lub zawierają z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy.

- (24) Informacje dla konsumentów, takie jak informacje udzielane przed zawarciem umowy lub informacje ogólne, powinny być udzielane bezpłatnie.
- (25) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”). W szczególności niniejsza dyrektywa w pełni respektuje prawo do ochrony danych osobowych, prawo własności, prawo do niedyskryminacji, ochrony życia rodzinnego i zawodowego, a także prawo do ochrony konsumentów zgodnie z Kartą.
- (26) Konsumenci legalnie przebywający w Unii nie powinni być dyskryminowani ze względu na swoją przynależność państwową lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty, gdy składają w Unii wniosek o udzielenie kredytu, zawierają lub zawarli w Unii umowę o kredyt lub umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- (27) Konsumentom należy zapewnić ochronę przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd praktykami, w szczególności w odniesieniu do informacji udzielanych przez kredytodawcę, pośrednika kredytowego lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych, zgodnie z dyrektywą 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.²⁸ Dyrektywa ta nadal ma zastosowanie do umów o kredyt i usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz służy jako zabezpieczenie zapewniające utrzymanie wysokiego powszechnego poziomu ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi we wszystkich sektorach, w tym uzupełniając i wypełniając luki w innych przepisach Unii.
- (28) Reklama zazwyczaj koncentruje się na jednym lub kilku konkretnych produktach, podczas gdy konsumenci powinni mieć możliwość podjęcia decyzji na podstawie pełnej wiedzy o całej gamie oferowanych produktów kredytowych. W tym względzie informacje ogólne odgrywają istotną rolę w procesie uświadamiania konsumentów w kwestii szerokiej gamy oferowanych produktów i usług i ich najważniejszych cech. Konsumenci powinni zatem mieć w każdym momencie dostęp do informacji ogólnych na temat oferowanych produktów kredytowych. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla obowiązku dostarczenia konsumentom zindywidualizowanych informacji udzielanych przed zawarciem umowy.
- (29) Należy ustanowić przepisy szczegółowe dotyczące zarówno reklam umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych, jak i określonych standardowych informacji, które konsumenci powinni otrzymywać, w szczególności aby mieć możliwość porównania różnych ofert. Informacje te powinny być podawane w sposób jasny, zwięzły i widoczny za pomocą reprezentatywnego przykładu. Standardowe informacje powinny być przedstawione z góry w sposób wyraźny i w atrakcyjnym formacie. Muszą być one czytelne i dostosowane do ograniczeń technicznych określonych nośników, takich jak ekrany telefonów komórkowych. Należy wyraźnie

²⁸

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/2004 („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

oznaczać tymczasowe warunki promocyjne, takie jak oprocentowanie na zachętę z niższą stopą oprocentowania przez pierwsze miesiące umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Konsumentom powinni widzieć wszystkie istotne informacje na pierwszy rzut oka, nawet na ekranie telefonu komórkowego. Konsumentowi należy również podać numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy oraz, w stosownych przypadkach, pośrednika kredytowego i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych, aby umożliwić mu szybki i skuteczny kontakt z kredytodawcą, pośrednikiem kredytowym lub dostawcą usług finansowania społecznościowego. W przypadkach gdy nie jest możliwe wskazanie całkowitej kwoty kredytu w postaci całkowitej kwoty udostępnionego kredytu, w szczególności gdy umowa o kredyt daje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat z ograniczeniem w odniesieniu do kwoty, powinien zostać określony pułap. Powinien on wskazywać maksymalną wysokość kredytu, który może zostać udostępniony konsumentowi. Aby umożliwić konsumentom lepsze zrozumienie informacji przedstawianych w reklamach umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych w sytuacji, gdy zastosowany nośnik nie pozwala na zaprezentowanie tych informacji w sposób wizualny, jak w przypadku reklamie radiowej, w określonych i uzasadnionych przypadkach ilość publikowanych informacji można ograniczyć. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanawiania w swoim prawie krajowym wymogów informacyjnych w odniesieniu do reklam umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych, które nie zawierają informacji na temat kosztu kredytu.

- (30) Aby konsumenci mogli podjąć decyzję przy pełnej znajomości faktów, co najmniej jeden dzień przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinni otrzymać odpowiednie informacje, w tym informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz swoich zobowiązań, wraz z odpowiednimi wyjaśnieniami, aby mogli się spokojnie zapoznać z tymi informacjami w dogodnym dla siebie miejscu i momencie. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku dla dyrektywy Rady 93/13/EWG²⁹.
- (31) Informacje udzielane przed zawarciem umowy powinny zostać przekazane przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego. Aby ułatwić konsumentom zrozumienie i porównanie ofert, oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego należy udostępnić skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, podsumowujący najważniejsze elementy kredytu, za pomocą którego konsumenci powinni od razu widzieć wszystkie istotne informacje, nawet na ekranie telefonu komórkowego. Informacje powinny być podawane w sposób jasny, czytelny i dostosowany do ograniczeń technicznych określonych nośników, takich jak ekrany telefonów komórkowych. Należy przedstawiać je w odpowiedni sposób na różnych kanałach komunikacyjnych, aby zapewnić każdemu konsumentowi dostęp do informacji na takiej samej podstawie i zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882³⁰.
- (32) W celu zapewnienia możliwie największej przejrzystości i porównywalności ofert informacje udzielane przed zawarciem umowy powinny w szczególności zawierać

²⁹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).

³⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

rzeczywistą roczną stopę oprocentowania mającą zastosowanie do danego kredytu, ustalaną w całej Unii w taki sam sposób. Ponieważ wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może na tym etapie być przedstawiona jedynie w formie przykładu, taki przykład powinien być reprezentatywny. W związku z tym powinien on, na przykład, odnosić się do średniego okresu kredytowania i całkowitej kwoty kredytu przyznanego na podstawie danego rodzaju rozważanej umowy o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych i – w stosownych przypadkach – do nabywanych towarów. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu powinna zostać również uwzględniona częstotliwość występowania określonych rodzajów umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych na konkretnym rynku. W odniesieniu do stopy oprocentowania kredytu, częstotliwości rat i kapitalizacji odsetek kredytodawcy powinni przyjmować zwykle stosowaną przez siebie metodę obliczeniową dla odnośnego kredytu konsumenckiego. Jeżeli informacje udzielane przed zawarciem umowy zostaną przekazane w okresie krótszym niż jeden dzień przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinni przypomnieć konsumentom, jeden dzień po zawarciu umowy, o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt.

- (33) Całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta powinien obejmować wszystkie koszty, w tym odsetki, prowizje, podatki, opłaty dla pośredników kredytowych i wszelkie inne opłaty, jakie konsument musi ponieść w związku z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych, z wyjątkiem kosztów notarialnych. Faktyczna wiedza kredytodawcy na temat tych kosztów powinna być oceniana obiektywnie z uwzględnieniem wymogów profesjonalizmu określonych w niniejszej dyrektywie.
- (34) Umowy o kredyt lub usługi w zakresie pożyczek społecznościowych, w przypadku których stopa oprocentowania kredytu jest okresowo zmieniana zgodnie ze zmianami stopy referencyjnej określonej w umowie o kredyt lub usługach w zakresie pożyczek społecznościowych, nie powinny być uznawane za umowy o kredyt o stałej stopie oprocentowania.
- (35) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymywania lub wprowadzania krajowych przepisów zakazujących kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych żądania od konsumenta w związku z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych otwarcia rachunku bankowego lub zawarcia umowy o świadczenie innej usługi dodatkowej, lub ponoszenia kosztów takich rachunków bankowych lub innych usług dodatkowych, lub wnoszenia za nie opłat. W państwach członkowskich, w których dopuszcza się takie łączone oferty, konsumenci powinni przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych otrzymać informacje o wszelkich usługach dodatkowych, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty takich usług dodatkowych, w szczególności składek ubezpieczeniowych, powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu. Jeżeli wysokość kosztów nie może zostać ustalona z góry, konsumenci powinni otrzymywać na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt odpowiednie informacje o występowaniu takich kosztów. Należy przyjąć, że kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych zna koszty usług dodatkowych, które on sam lub w imieniu strony trzeciej oferuje konsumentowi, chyba że ich cena zależy od konkretnych cech konsumenta lub od jego sytuacji.

- (36) W przypadku szczególnych rodzajów umów o kredyt właściwe jest – w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów bez równoczesnego nakładania nadmiernych obciążeń na kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych – ograniczenie wymogów dotyczących informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt z uwagi na szczególny charakter takich rodzajów umów.
- (37) Przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych konsumentowi należy udzielić kompleksowej informacji niezależnie od tego, czy w sprzedaży kredytu bierze udział pośrednik kredytowy. Dlatego, ogólnie rzecz biorąc, wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt powinny mieć również zastosowanie do pośredników kredytowych. Jeżeli jednak dostawcy towarów i usług działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, niewłaściwe jest nakładanie na nich zobowiązania prawnego do udzielania informacji przed zawarciem umowy o kredyt zgodnie z niniejszą dyrektywą. Możliwe jest przyjęcie domniemania, że dostawcy towarów i usług działają, na przykład, jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. W tym przypadku nadal zapewniany jest wystarczający poziom ochrony konsumentów, gdyż to na kredytodawcy powinna spoczywać odpowiedzialność za udzielenie konsumentowi pełnej informacji przed zawarciem umowy, bądź poprzez pośrednika kredytowego, jeżeli kredytodawca i pośrednik tak postanowią, bądź w inny właściwy sposób.
- (38) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość regulowania potencjalnie wiążącego charakteru informacji udzielonych konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych i czasu, przez jaki kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych jest nimi związany.
- (39) Niezależnie od informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsument może jeszcze potrzebować dodatkowej pomocy w celu podjęcia decyzji, która umowa o kredyt lub usługi w zakresie pożyczek społecznościowych spośród proponowanych produktów są dla niego najodpowiedniejsze z punktu widzenia jego potrzeb i sytuacji finansowej. W związku z tym państwa członkowskie powinny zapewnić udzielanie przez kredytodawców i, w odpowiednich przypadkach, pośredników kredytowych oraz dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych takiej pomocy w odniesieniu do produktów kredytowych oferowanych przez nich konsumentom poprzez przedstawienie konsumentowi odpowiednich wyjaśnień na temat odnośnych informacji, w tym w szczególności na temat zasadniczych cech charakterystycznych proponowanych produktów, w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb, tak aby mógł on zrozumieć wpływ, jaki mogą one mieć na jego sytuację ekonomiczną. Kredytodawcy, a w odpowiednich przypadkach pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych, powinni dostosować sposób udzielania takich wyjaśnień do okoliczności, w jakich kredyt jest oferowany, oraz potrzeby uzyskania pomocy przez konsumenta, z uwzględnieniem wiedzy i doświadczenia konsumenta w dziedzinie kredytów oraz charakteru poszczególnych produktów kredytowych. Wyjaśnienia te nie powinny same w sobie stanowić osobistej rekomendacji.
- (40) Jak podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej

inteligencji)³¹, systemy sztucznej inteligencji (AI) mogą być łatwo wprowadzane w wielu sektorach gospodarki i obszarach życia społecznego, w tym w wymiarze transgranicznym i mogą być przedmiotem obrotu w całej Unii. W tym kontekście kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinni mieć możliwość indywidualnego dostosowywania ceny swoich ofert do konkretnych konsumentów lub konkretnych kategorii konsumentów w oparciu o zautomatyzowane podejmowanie decyzji i profilowanie zachowań konsumentów pozwalające im ocenić siłę nabywczą konsumentów. Konsumentom powinni zatem być wyraźnie informowani, gdy zaproponowana im cena jest indywidualnie dostosowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, tak aby mogli uwzględnić potencjalne ryzyko przy podejmowaniu decyzji o zakupie.

- (41) Co do zasady sprzedaż wiązana nie powinna być dozwolona, chyba że dana usługa finansowa lub produkt finansowy zaoferowane łącznie z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych nie mogą być zaoferowane oddzielnie, ponieważ stanowią one w pełni zintegrowaną część kredytu, np. w przypadku kredytu w rachunku bieżącym. Chociaż, biorąc pod uwagę względy proporcjonalności, kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinni móc wymagać od konsumenta posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej w celu zagwarantowania spłaty kredytu lub ubezpieczenia wartości zabezpieczenia, konsument powinien mieć możliwość wybrania własnego ubezpieczyciela. Nie powinno to naruszać warunków kredytu określonych przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych – pod warunkiem że polisa ubezpieczeniowa tego ubezpieczyciela odznacza się równoważnym poziomem gwarancji co polisa ubezpieczeniowa proponowana lub oferowana przez kredytodawcę lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Co więcej, państwa członkowskie powinny mieć możliwość, by całkowicie lub częściowo znormalizować pokrycie zapewniane przez umowy ubezpieczenia tak, aby ułatwić porównywanie różnych ofert konsumentom, którzy pragną dokonać takiego porównania.
- (42) Usługi dodatkowe należy przedstawiać w sposób jasny i przejrzysty. Ponadto nie należy domniemywać zgody konsumenta na usługi dodatkowe – taka zgoda powinna być wyrażona w drodze jednoznacznej, potwierdzającej czynności, która wyraża dobrowolną, świadomą i jednoznaczną zgodę konsumenta. W tym kontekście milczenie, pola domyślnie zaznaczone lub niepodjęcie działania nie powinny oznaczać zgody.
- (43) Udzielanie porad w postaci zindywidualizowanej rekomendacji („usługi doradcze”) stanowi działalność, która może być połączona z innymi aspektami udzielania kredytu lub pośredniczenia w jego udzieleniu. W związku z tym, aby konsumenci byli w stanie zrozumieć charakter usług świadczonych na ich rzecz, należy im uświadomić, czym są usługi doradcze oraz poinformować ich, czy takie usługi się świadczy lub czy istnieje taka możliwość. Mając na uwadze znaczenie, jakie konsumenci przywiązują do wykorzystania pojęć „doradztwo” i „doradcy”, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zakazania wykorzystywania tych pojęć lub pojęć podobnych w przypadku gdy usługi doradcze na rzecz konsumentów są świadczone przez kredytodawców, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Należy zapewnić, by państwa członkowskie wprowadziły środki

³¹

COM(2021) 206 final.

zabezpieczające, jeżeli doradztwo jest opisywane jako czynność odrębna, w celu zapewnienia, by gama rozpatrywanych produktów i ustalenia dotyczące wynagrodzenia były współmierne do oczekiwań konsumenta co do takiego doradztwa. Świadcząc usługi doradcze, kredytodawca, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien wskazać, czy rekomendacja będzie oparta wyłącznie na zakresie ich własnych produktów, czy szerszego zakresu produktów z całego rynku, tak aby konsument był w stanie zrozumieć, na jakiej podstawie przygotowano rekomendację. Co więcej, kredytodawca, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien poinformować o opłacie ponoszonej przez konsumenta za korzystanie z usług doradczych lub, gdy kwoty nie da się ustalić w momencie przekazywania tej informacji, o metodzie jej wyliczenia.

- (44) Niezamówiona przez konsumentów sprzedaż kredytów może w niektórych przypadkach wiązać się z praktykami, które szkodzą konsumentom. W tym względzie należy zakazać niezamówionej sprzedaży kredytów, w tym niezamówionych, wstępnie przyznanych kart kredytowych wysyłanych konsumentom lub jednostronnego podwyższania kredytu w rachunku bieżącym lub limitu wydatków na karcie kredytowej konsumenta.
- (45) Państwa członkowskie powinny podjąć właściwe działania, biorąc pod uwagę specyficzne cechy swojego rynku kredytów, w celu promowania odpowiedzialnych praktyk na wszystkich etapach kredytowych stosunków umownych. Środki te mogą obejmować na przykład udzielanie informacji i edukowanie konsumentów, w tym ostrzeganie o ryzyku, jakie wiąże się z zaległościami w spłacie lub nadmiernym poziomem zadłużenia. Na rozwijającym się rynku kredytów ważne jest w szczególności, by kredytodawcy nie angażowali się w nieodpowiedzialne udzielanie pożyczek lub udzielanie kredytów bez uprzedniej oceny zdolności kredytowej. Państwa członkowskie powinny sprawować odpowiedni nadzór w celu uniknięcia takich zachowań ze strony kredytodawców oraz powinny określić niezbędne środki w celu ich karania. Bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE³² dotyczących ryzyka kredytowego na kredytodawcach lub dostawcach usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien spoczywać obowiązek sprawdzania zdolności kredytowej każdego z konsumentów. W tym celu kredytodawcom lub dostawcom usług w zakresie pożyczek społecznościowych należy umożliwić wykorzystywanie informacji udzielonych im przez konsumenta nie tylko w chwili przygotowywania danej umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, ale także uzyskanych w trakcie długotrwałych stosunków handlowych. Również konsumenci powinni działać z zachowaniem ostrożności i przestrzegać swoich zobowiązań umownych.
- (46) Istotne jest, aby przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczeniu usług w zakresie pożyczek społecznościowych przeprowadzić ocenę i weryfikację zdolności i skłonności konsumenta do spłaty kredytu. Taką ocenę zdolności kredytowej należy przeprowadzić w interesie konsumenta, aby zapobiec nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu, i w ocenie tej należy uwzględnić wszystkie

³²

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338)

niezbędne i istotne czynniki, które mogą mieć wpływ na zdolność konsumenta do spłaty kredytu. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wydawania dodatkowych wytycznych dotyczących dodatkowych kryteriów i metod oceny zdolności kredytowej konsumenta, na przykład ustalając maksymalną dopuszczalną wysokość wskaźnika wartości pożyczki do wartości nieruchomości lub wskaźnika wartości pożyczki do dochodu.

- (47) Ocena zdolności kredytowej powinna opierać się na informacjach na temat sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w tym jego dochodów i wydatków. Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie udzielania i monitorowania pożyczek (EBA/GL/2020/06) zawierają zalecenia dotyczące kategorii danych, które mogą być wykorzystywane do przetwarzania danych osobowych do celów związanych ze zdolnością kredytową, obejmujących dowody potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych. Dane osobowe, takie jak dane osobowe pobrane z platform mediów społecznościowych lub dane dotyczące zdrowia, w tym dane dotyczące nowotworów, nie powinny być wykorzystywane przy przeprowadzaniu oceny zdolności kredytowej. Konsument powinien przedstawiać informacje na temat swojej sytuacji finansowej i ekonomicznej, aby ułatwić ocenę zdolności kredytowej. Co do zasady kredytu należy udzielać konsumentowi wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że prawdopodobne jest wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w sposób wymagany w tej umowie. W przypadku negatywnego wyniku oceny kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych może jednak wyjątkowo w szczególnych i uzasadnionych okolicznościach udzielić kredytu, jak w przypadku gdy współpracują z konsumentem od dawna lub w przypadku kredytów na sfinansowanie nadzwyczajnych wydatków na opiekę zdrowotną, kredytów studenckich lub kredytów dla osób z niepełnosprawnościami. W takim przypadku przy podejmowaniu decyzji o tym, czy udzielić kredytu konsumentowi, kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien wziąć pod uwagę kwotę i cel kredytu oraz prawdopodobieństwo spełnienia zobowiązań wynikających z umowy.
- (48) We wniosku w sprawie rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji) określono, że systemy sztucznej inteligencji wykorzystywane do przeprowadzania punktowej oceny kredytowej lub oceny zdolności kredytowej osób fizycznych należy klasyfikować jako systemy wysokiego ryzyka, ponieważ decydują one o dostępie tych osób do zasobów finansowych lub podstawowych usług, takich jak mieszkalnictwo, energia elektryczna i usługi telekomunikacyjne. W związku z tą wysoką stawką dyrektywa stanowi, że w przypadku gdy ocena zdolności kredytowej wiąże się z zautomatyzowanym przetwarzaniem danych, konsument powinien mieć prawo do uzyskania interwencji ludzkiej ze strony kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Konsument powinien mieć również prawo do otrzymania sensownego wyjaśnienia dokonanej oceny oraz funkcjonowania zastosowanego zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym między innymi głównych zmiennych, logiki i ryzyka, a także powinien mieć prawo do wyrażenia własnego stanowiska i zakwestionowania oceny zdolności kredytowej oraz decyzji.
- (49) W celu dokonania oceny sytuacji kredytowej konsumenta kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien także sprawdzić informacje zawarte w bazach danych o kredytach. Okoliczności prawne i faktyczne mogą

wymagać, by informacje takie miały różny zakres. Aby zapobiec jakimkolwiek zakłóceniom konkurencji między kredytodawcami lub dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych należy im zapewnić dostęp do prywatnych lub publicznych baz danych o kredytach dotyczących konsumentów w państwie członkowskim, w którym nie mają siedziby, na warunkach niedyskryminujących ich w porównaniu z kredytodawcami lub dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych w tym państwie członkowskim. Państwa członkowskie powinny ułatwiać transgraniczny dostęp do prywatnych lub publicznych baz danych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679³³. Aby wzmocnić współpracę, bazy danych o kredytach powinny zawierać co najmniej informacje o zaległych płatnościach konsumentów zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym.

- (50) W przypadku gdy decyzję w sprawie odmowy udzielenia kredytu podjęto na podstawie informacji uzyskanych z bazy danych o kredytach, kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinien poinformować konsumenta o tym fakcie, a także podać mu przechowywane w tej bazie danych informacje, które go dotyczą.
- (51) Niniejsza dyrektywa nie reguluje kwestii związanych z ważnością umów o kredyt i umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Państwa członkowskie mogą zatem w tej dziedzinie utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe zgodne z prawem Unii. Państwa członkowskie mogą określić system prawny dotyczący oferty zawarcia umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, a w szczególności ustalić, w którym momencie ma ona być złożona, jak również okres, w którym wiąże ona kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Jeżeli taka oferta jest składana łącznie z udzieleniem informacji przed zawarciem umowy przewidzianych niniejszą dyrektywą, należy ją przedstawić konsumentowi – podobnie jak wszelkie dodatkowe informacje, jakich kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych chciałby mu udzielić – w osobnym dokumencie. Wspomniany osobny dokument można załączyć do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego.
- (52) W celu umożliwienia konsumentom poznania swoich praw i obowiązków wynikających z umowy o kredyt i umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych umowa taka powinna zawierać wszelkie niezbędne informacje podane w sposób jasny i zwięzły.
- (53) Bez uszczerbku dla dyrektywy 93/13/EWG i zobowiązań przedumownych wynikających z niniejszej dyrektywy oraz w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów konsumentowi należy przedstawić – w odpowiednim czasie i przed wprowadzeniem jakichkolwiek zmian w warunkach umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych – opis proponowanych zmian oraz, w stosownych przypadkach, wyjaśnienie, dlaczego konieczna jest zgoda konsumenta, bądź opis zmian wynikających z przepisów prawa; terminy wprowadzenia tych zmian; środki zaskarżenia dostępne dla konsumenta, jak również termin złożenia przez niego skargi oraz nazwę i adres właściwego organu, do

³³

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

którego może wnieść skargę. Zmiana umowy nie powinna naruszać żadnych praw konsumenta, w tym prawa do informacji przewidzianego w niniejszej dyrektywie.

- (54) W celu zapewnienia pełnej przejrzystości konsument powinien otrzymać informację na temat stopy oprocentowania kredytu zarówno na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, jak i przy jej zawieraniu. W czasie trwania stosunku umownego konsument powinien być następnie informowany o zmianach zmiennej stopy oprocentowania kredytu oraz o spowodowanych przez nie zmianach wysokości płatności. Pozostaje to bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które nie dotyczą informacji udzielanej konsumentowi, określających warunki dokonywania zmian nie dotyczących płatności lub określających skutki tych zmian w zakresie stóp oprocentowania kredytu i innych warunków finansowych kredytu, na przykład przepisów stanowiących, że kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych ma prawo zmienić stopę oprocentowania kredytu wyłącznie z uzasadnionego powodu lub że konsument ma prawo do rozwiązania umowy w przypadku zmiany stopy oprocentowania kredytu lub innego określonego warunku finansowego dotyczącego kredytu.
- (55) W przypadku znacznego przekroczenia trwającego dłużej niż jeden miesiąc kredytodawca powinien niezwłocznie przekazać konsumentowi informacje na temat przekroczenia, w tym związanej z tym kwoty, stopy oprocentowania kredytu i wszelkich mających zastosowanie karach, opłatach lub odsetkach z tytułu opóźnienia. W przypadku regularnego przekraczania kredytodawca powinien zaoferować konsumentowi usługi doradcze, jeśli są dostępne, aby pomóc mu w znalezieniu mniej kosztownych rozwiązań alternatywnych, lub skierować konsumenta do podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia.
- (56) Konsumenti powinni mieć prawo do odstąpienia od umowy bez kary i bez obowiązku przedstawiania uzasadnienia. Z prawa do odstąpienia od umowy nie należy jednak korzystać w złej wierze.
- (57) W przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, w związku z którą konsument otrzymał towary, w szczególności od umowy sprzedaży ratalnej lub od umowy najmu lub leasingu przewidującej zobowiązanie do zakupu, niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać jakichkolwiek uregulowań państw członkowskich w kwestiach dotyczących zwrotu towarów lub wszelkich kwestiach powiązanych.
- (58) W niektórych przypadkach w prawie krajowym już obecnie przewiduje się, że środki finansowe nie mogą być udostępnione konsumentowi przed upływem określonego terminu. W tych przypadkach konsumenci mogą zażyczyć sobie, aby zagwarantowana była dostawa towarów lub usług w krótkim czasie. W związku z tym w przypadku umów o kredyt wiązany, jeżeli konsument wyraźnie życzy sobie dostawy w krótkim czasie nabytych towarów lub usług, państwa członkowskie powinny wyjątkowo mieć możliwość zapewnienia, aby termin wykonania prawa do odstąpienia od umowy o kredyt mógł zostać skrócony do tego samego terminu, przed upływem którego środki finansowe nie mogą być udostępnione.
- (59) W przypadku umów o kredyt wiązany istnieje współzależność między nabyciem towarów lub usług a umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych zawartą w tym celu. W związku z tym, jeżeli konsument korzysta w oparciu o prawo Unii z prawa do odstąpienia od umowy w odniesieniu do umowy sprzedaży, nie powinien być dłużej związany umową o kredyt wiązany. Nie

powinno to wpływać na przepisy krajowe mające zastosowanie do umów o kredyt wiązany, w przypadku gdy umowa sprzedaży została unieważniona lub gdy konsument skorzystał z prawa do odstąpienia od umowy na podstawie przepisów krajowych. Nie powinno to również wpływać na prawa konsumentów, jakie przyznaje się im w prawie krajowym, zgodnie z którym konsument i dostawca towarów lub usług nie mogą podjąć względem siebie żadnego wiążącego zobowiązania umownego ani nie mogą wykonać między sobą żadnych płatności, dopóki konsument nie podpisze umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w celu sfinansowania nabycia towarów lub usług.

- (60) Strony umowy powinny mieć prawo do rozwiązania umowy o kredyt odnawialny. Ponadto, jeśli umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych tak stanowi, kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych powinni mieć prawo zawieszenia z obiektywnie uzasadnionych przyczyn prawa konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Przyczyny takie mogą obejmować na przykład podejrzenie o nieuprawnione lub niezgodne z prawem wykorzystanie kredytu lub znaczny wzrost ryzyka braku możliwości wywiązania się przez konsumenta z obowiązku spłaty kredytu. Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na krajowe prawo umów dotyczące uprawnień umawiających się stron do rozwiązania umowy o kredyt z uwagi na naruszenie warunków umowy.
- (61) Konsument powinien mieć możliwość podjęcia, na określonych warunkach, środków prawnych wobec kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych w przypadku problemów związanych z umową sprzedaży. Państwa członkowskie powinny jednak określić, w jakim zakresie i na jakich warunkach konsument jest zobowiązany do podjęcia środków prawnych przeciwko dostawcy, w szczególności poprzez wytoczenie przeciw dostawcy powództwa, zanim będzie on miał możliwość ich podjęcia przeciwko kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Konsumentów nie należy pozbawiać praw przyznanych im na podstawie prawa krajowego przewidującego solidarną odpowiedzialność sprzedawcy lub dostawcy usług, lub też kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- (62) Konsument powinien mieć prawo do wywiązania się ze swoich zobowiązań przed upływem terminu określonego w umowie o kredyt. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Lexitor³⁴ prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku przedterminowej spłaty tego kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. W przypadku przedterminowej spłaty kredytodawcy powinna przysługiwać sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą z uwzględnieniem również wszelkich ewentualnych oszczędności uzyskanych przez kredytodawcę. W celu ustalenia metody obliczania rekompensaty ważne jest przestrzeganie kilku zasad. Sposób obliczania rekompensaty należnej kredytodawcy powinien być przejrzysty i zrozumiały dla konsumentów już na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt, a w każdym przypadku podczas wykonywania umowy o kredyt. Ponadto metoda obliczania powinna być łatwa do stosowania przez kredytodawców, a sprawowanie nadzoru w zakresie rekompensaty

³⁴ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 września 2019 r., Lexitor, C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

przez właściwe organy powinno być ułatwione. Z tego powodu, jak również ze względu na fakt, że kredytu konsumenckiego nie finansuje się – z uwagi na jego czas trwania i wysokość – przy użyciu długoterminowych mechanizmów finansowania, maksymalna kwota rekompensaty powinna być ustalona ryczałtowo. Takie podejście odpowiada szczególnemu charakterowi kredytów konsumenckich i nie powinno stanowić przeszkody dla przyjęcia rozwiązań w przypadku innych produktów, takich jak kredyty hipoteczne o stałej stopie oprocentowania, które finansuje się przy użyciu długoterminowych mechanizmów finansowania.

- (63) Państwa członkowskie powinny mieć prawo ustanawiania przepisów, zgodnie z którymi kredytodawca może domagać się rekompensaty za przedterminową spłatę tylko pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza w ciągu dwunastu miesięcy próg określony przez państwa członkowskie. Ustanawiając ten próg, który nie powinien przekraczać 10 000 EUR, państwa członkowskie powinny uwzględnić średnią kwotę kredytów konsumenckich na swoim rynku.
- (64) W celu wspierania ustanawiania i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewniania konsumentom w całej Unii wysokiego poziomu ochrony niezbędne jest zagwarantowanie w całej Unii porównywalności informacji dotyczących rzeczywistych rocznych stóp oprocentowania.
- (65) W wielu państwach członkowskich powszechną praktykę stanowi ustalanie górnych pułapów stóp procentowych, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta. Takie górne pułapy okazały się korzystne dla konsumentów. W tym kontekście państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymania swoich obecnie obowiązujących uregulowań prawnych. Dążąc jednak do zwiększenia ochrony konsumentów bez nakładania na państwa członkowskie zbędnych ograniczeń, górne pułapy dotyczące stóp procentowych, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta należy wprowadzić w całej Unii.
- (66) W systemach prawnych poszczególnych państw członkowskich występują znaczące różnice pod względem prowadzenia działalności polegającej na oferowaniu umów o kredyt lub na świadczeniu usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Mimo uznania różnorodności podmiotów prowadzących pośrednictwo kredytowe niezbędne jest wprowadzenie określonych standardów na poziomie Unii, aby zapewnić wysoki poziom profesjonalizmu i wysoki standard usług.
- (67) Mające zastosowanie ramy unijne powinny dawać konsumentom pewność, że kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych biorą pod uwagę interesy konsumenta w oparciu o informacje dostępne dla kredytodawcy, pośrednika kredytowego i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych w danym momencie i o rozsądne założenia dotyczące sytuacji konsumenta w okresie obowiązywania proponowanej umowy o kredyt lub proponowanych usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Jednym z kluczowych aspektów zapewnienia takiej ufności konsumenckiej jest wymóg zagwarantowania wysokiego poziomu sprawiedliwości, uczciwości i profesjonalizmu w przedmiotowym sektorze, odpowiedniego zarządzania konfliktami interesów, w tym konfliktami wynikającymi z wynagrodzenia, oraz żądania udzielania porad w najlepszym interesie konsumenta.
- (68) Należy zapewnić, by odpowiedni personel kredytodawców, pośredników kredytowych i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych posiadał należyty poziom

wiedzy i kompetencji, aby osiągnąć wysoki poziom profesjonalizmu. Należy w związku z tym wymagać wykazania odpowiedniej wiedzy i odpowiednich kompetencji na szczeblu spółki w oparciu o minimalne wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę wprowadzania lub utrzymywania takich wymogów mających zastosowanie do poszczególnych osób fizycznych. Do celów niniejszej dyrektywy personel bezpośrednio zaangażowany w działalność prowadzoną na podstawie niniejszej dyrektywy powinien obejmować personel zajmujący się obsługą klienta i personel stanowiący zaplecze administracyjne, w tym kadrę kierowniczą, odgrywający istotną rolę w procesie zawierania umowy o kredyt lub świadczenia usług w zakresie pożyczek społecznościowych. Osoby pełniące funkcje pomocnicze niezwiązane z procesem zawierania umowy o kredyt lub świadczenia usług w zakresie pożyczek społecznościowych, w tym pracownicy działu zasobów kadrowych i działu teleinformatycznego, nie powinny być uznawane za personel w ramach niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny wprowadzić środki wspierające podnoszenie świadomości na temat wymogów niniejszej dyrektywy wśród małych i średnich kredytodawców (MŚP) i ułatwiające spełnienie tych wymogów, takie jak kampanie informacyjne, podręczniki użytkownika lub programy szkoleń dla pracowników.

- (69) Aby zwiększyć zdolność konsumentów do podejmowania świadomych decyzji w zakresie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, państwa członkowskie powinny promować środki wspierające edukację konsumentów w dziedzinie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, w szczególności w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki. Obowiązek ten można spełnić, biorąc pod uwagę ramy kompetencji finansowych opracowane przez Unię we współpracy z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Szczególnie istotne jest udzielenie wskazówek konsumentom, którzy po raz pierwszy zaciągają kredyt konsumencki, co dotyczy przede wszystkim wskazówek na temat narzędzi cyfrowych. W tym względzie Komisja powinna wskazać przykłady najlepszych praktyk, aby ułatwić dalsze opracowywanie środków zwiększających świadomość finansową konsumentów. Komisja może publikować takie przykłady najlepszych praktyk w sposób skoordynowany z publikacją podobnych sprawozdań sporządzanych w związku z innymi unijnymi aktami ustawodawczymi.
- (70) Z uwagi na poważne konsekwencje postępowań egzekucyjnych dla kredytodawców, konsumentów i potencjalnie stabilności finansowej należy zachęcać kredytodawców do aktywnego podejścia do pojawiającego się ryzyka kredytowego na wczesnym etapie oraz do wprowadzenia koniecznych środków, aby zapewnić, by kredytodawcy dokonywali restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie i podejmowali rozsądne próby rozwiązania sytuacji za pomocą innych środków przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. W miarę możliwości należy znaleźć rozwiązania, które uwzględniają między innymi indywidualną sytuację danego konsumenta, jego interesy i prawa, zdolność do spłaty kredytu oraz uzasadnione potrzeby związane z kosztami utrzymania ponoszonymi przez konsumenta, oraz należy ograniczyć koszty ponoszone przez konsumentów w przypadku zwłoki w płatności. Państwa członkowskie nie powinny uniemożliwiać stronom umowy o kredyt dokonania wyraźnego uzgodnienia, że przekazanie kredytodawcy towarów objętych umową o kredyt wiązany lub zysków ze sprzedaży takich towarów wystarczy do spłaty kredytu.
- (71) Działania w zakresie restrukturyzacji kredytów mogą obejmować całkowite lub częściowe refinansowanie umowy o kredyt lub zmianę poprzednich warunków

umowy o kredyt. Takie zmiany mogą obejmować między innymi: przedłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt; zmianę rodzaju umowy o kredyt; odroczenie płatności całości lub części spłaty rat przez określony okres; zmianę stopy oprocentowania; zapewnienie wakacji kredytowych; częściowe spłaty; przeliczanie walut; częściowe darowanie długu i konsolidację długu.

- (72) Konsumenci doświadczający trudności w spłacie zaciągniętych zobowiązań finansowych mogą skorzystać z profesjonalnej pomocy w zakresie zarządzania długiem. Celem usług doradczych w zakresie zadłużenia jest udzielenie pomocy konsumentom doświadczającym problemów finansowych i wskazanie im, jak w miarę możliwości mogą spłacić dług pozostały do spłaty, zachowując przyzwoite warunki życia i godność. Taka indywidualna i niezależna pomoc udzielana przez podmioty profesjonalne niebędących kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi, dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub podmiotami obsługującymi kredyty może obejmować poradnictwo prawne, zarządzanie środkami pieniężnymi i długiem, a także pomoc społeczną i psychologiczną. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby usługi doradcze w zakresie zadłużenia świadczone przez niezależne podmioty profesjonalne były bezpośrednio lub pośrednio udostępniane konsumentom oraz aby w miarę możliwości konsumenci doświadczający trudności w spłacie długów byli kierowani do służb doradczych w zakresie zadłużenia przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić szczególne wymogi dotyczące takich usług.
- (73) Aby zapewnić przejrzystość i stabilność rynku w oczekiwaniu na dalszą harmonizację państwa członkowskie powinny zapewnić wprowadzenie właściwych środków dotyczących regulowania lub nadzorowania działalności kredytodawców i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- (74) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby instytucje niekredytowe podlegały odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności, w tym wpisu instytucji niekredytowej do rejestru, a także nadzoru ze strony właściwego organu.
- (75) Niniejsza dyrektywa reguluje jedynie niektóre obowiązki pośredników kredytowych wobec konsumentów. Państwa członkowskie powinny zatem mieć możliwość utrzymywania lub wprowadzania dodatkowych obowiązków spoczywających na pośrednikach kredytowych, włącznie z warunkami, na których pośrednik kredytowy może żądać opłat od konsumenta, który zwrócił się do niego o świadczenie usługi.
- (76) Przeniesienie praw kredytodawcy wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie powinno skutkować pogorszeniem sytuacji konsumenta. Konsument powinien być również należycie poinformowany w przypadku przeniesienia na stronę trzecią praw wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych. W przypadku gdy pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta, konsument nie ma żadnego istotnego interesu, aby być informowany o jego przeniesieniu. W związku z tym funkcjonujący na szczeblu Unii wymóg dotyczący informowania konsumenta o przeniesieniu byłby w takich przypadkach nadmierny.
- (77) Państwa członkowskie powinny zachować możliwość utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych ustanawiających formy powiadamiania zbiorowego, w przypadkach gdy jest to konieczne do celów związanych z efektywnością złożonych transakcji, takich jak sekurytyzacja lub likwidacja aktywów, mających miejsce w związku z przymusową likwidacją administracyjną banku.

- (78) Konsumenci powinni mieć dostęp do odpowiednich i skutecznych procedur pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich wynikających z praw i obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie, w stosownych przypadkach wykorzystując organy już istniejące. Taki dostęp zapewniono już w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE³⁵, o ile chodzi o odpowiednie spory powstałe w związku z umową. Konsumenci powinni mieć jednak również dostęp do procedur pozasądowego rozstrzygania sporów niepowstałych w związku z umową, dotyczących praw i obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie, na przykład w związku z wymogami w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy, usług doradczych i oceny zdolności kredytowej, a także w związku z informacjami udzielanymi przez pośredników kredytowych, którzy otrzymują wynagrodzenie od kredytodawców i tym samym których nie łączy z konsumentami bezpośredni stosunek umowny. Takie procedury związane z pozasądowymi metodami rozwiązywania sporów oraz podmioty przeprowadzające takie procedury powinny spełniać wymogi jakościowe ustanowione w dyrektywie 2013/11/UE.
- (79) Państwa członkowskie powinny wyznaczyć właściwe organy upoważnione do zapewnienia egzekwowania przepisów niniejszej dyrektywy oraz zapewnić, aby takim właściwym organom przyznano uprawnienia w zakresie dochodzeń i egzekwowania oraz odpowiednie zasoby niezbędne do wykonywania ich obowiązków. Właściwe organy poszczególnych państw członkowskich powinny współpracować ze sobą w każdym przypadku, gdy jest to niezbędne do celów wykonywania powierzonych im obowiązków na podstawie niniejszej dyrektywy.
- (80) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące kar stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i zapewnić ich wdrożenie. Wybór kar pozostaje w gestii państw członkowskich, lecz przewidziane kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.
- (81) Obecnie w Unii występują znaczne różnice w obowiązujących przepisach krajowych dotyczących kar. W szczególności nie wszystkie państwa członkowskie zapewniają możliwość nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających grzywien na przedsiębiorców odpowiedzialnych za naruszenia powszechne lub naruszenia powszechne o wymiarze unijnym. W celu zapewnienia, aby organy państw członkowskich mogły stosować skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary w odniesieniu do naruszeń powszechnych i naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym, które są przedmiotem skoordynowanych środków dochodzeniowych i egzekwowania prawa zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394³⁶, grzywny należy wprowadzić jako element kar za takie naruszenia. W celu zapewnienia, aby grzywny miały skutek odstrasżający, państwa członkowskie w prawie krajowym powinny ustalić maksymalny wymiar grzywny za takie naruszenia na poziomie co najmniej 4 % rocznego obrotu kredytodawcy, pośrednika kredytowego lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych w danym

³⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 1).

państwie członkowskim lub w danych państwach członkowskich. W niektórych przypadkach takimi przedsiębiorcami może być również grupa przedsiębiorstw.

- (82) Aby zwiększyć przejrzystość i ufność konsumencką, właściwy organ może podać do publicznej wiadomości każdą karę administracyjną, jaka zostanie nałożona za naruszenie środków przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy, chyba że ujawnienie takich informacji stanowiłoby poważne zagrożenie dla rynków finansowych lub wyrządzało nieproporcjonalną szkodę zaangażowanym stronom.
- (83) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ustanowienie wspólnych zasad dotyczących niektórych aspektów obowiązujących w państwach członkowskich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez państwa członkowskie, biorąc pod uwagę rozwój sytuacji na rynku w świetle cyfryzacji oraz cel, jakim jest ułatwienie udzielania kredytów transgranicznych, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości ustanowioną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności ustanowioną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (84) W celu zmiany elementów niniejszej dyrektywy innych niż istotne należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do dodatkowych założeń do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa³⁷. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (85) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających³⁸ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, przynajmniej jednego dokumentu wyjaśniającego związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.
- (86) Biorąc pod uwagę liczbę zmian, które muszą zostać wprowadzone do dyrektywy 2008/48/WE w wyniku rozwoju sektora kredytów konsumenckich, a także w interesie jasności przepisów Unii, należy uchylić tę dyrektywę i zastąpić ją niniejszą dyrektywą.
- (87) Państwa członkowskie powinny stosować środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy od [OP: please insert date: six months from the transposition deadline]. Biorąc jednak pod uwagę trudną sytuację gospodarczą wywołaną pandemią COVID-19 oraz szczególne wyzwania, przed którymi stoją mikroprzedsiębiorstwa oraz małe

³⁷ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

³⁸ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

i średnie przedsiębiorstwa, podmiotom tym należy zapewnić wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do stosowania niniejszej dyrektywy. W związku z powyższym, w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, państwa członkowskie powinny stosować środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy od [OP: *please insert date: 18 months from the transposition deadline*].

- (88) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725³⁹ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię dnia XX XXXX⁴⁰,

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁴⁰ ...

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne ramy harmonizacji niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich zawartych w drodze niektórych umów o kredyt lub o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych dla konsumentów.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt.
Art. 1, 2 i 3, art. 5–10, art. 12–23, art. 26, 27 i 28, art. 30–33, art. 37 oraz art. 39–50 mają również zastosowanie do usług w zakresie pożyczek społecznościowych w przypadkach, w których usługi te nie są świadczone przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego.
2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:
 - a) umów o kredyt, który zabezpieczony jest hipoteką albo innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości mieszkalnej powszechnie stosowanym w państwie członkowskim lub który zabezpieczony jest prawem związanym z nieruchomością mieszkalną;
 - b) umów o kredyt przeznaczony na sfinansowanie nabycia lub utrzymania prawa własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego lub planowanego budynku;
 - c) umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR;
 - d) umów o kredyt udzielany przez pracodawców swoim pracownikom w ramach działalności dodatkowej, nieoprocentowany albo oprocentowany według rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku i który nie jest oferowany ogółowi społeczeństwa;
 - e) umów o kredyt zawartych z firmami inwestycyjnymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE⁴¹ lub z instytucjami kredytowymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013⁴² w celu umożliwienia inwestorowi przeprowadzenia transakcji mającej związek z przynajmniej jednym instrumentem finansowym wymienionym w sekcji C

⁴¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE, w przypadku gdy firma inwestycyjna lub instytucja kredytowa udzielająca kredytu bierze udział w takiej transakcji;

- f) umów o kredyt, które są wynikiem ugody osiągniętej w sądzie lub przed innym organem ustawowym;
 - g) umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia;
 - h) umów o kredyt, w przypadku których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia przedmiotu u kredytodawcy, jeżeli odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zdeponowanego przedmiotu;
 - i) umów o kredyt dotyczących pożyczek udzielanych ograniczonej grupie osób na podstawie przepisu ustawowego służącego interesowi ogólnemu, z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub nieoprocentowanych, lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku.
 - j) umów o kredyt obowiązujących w dniu [OP: *please insert date six months from the transposition deadline*]; jednakże art. 23 i 24, art. 25 ust. 1 zdanie drugie, art. 25 ust. 2 oraz art. 28 i 39 mają zastosowanie do wszystkich umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu [OP: *please insert date six months from the transposition deadline*].
3. Niezależnie od przepisów ust. 2 lit. c) niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt niezabezpieczony przeznaczony na remont nieruchomości mieszkalnej na całkowitą kwotę kredytu przekraczającą 100 000 EUR.
4. W odniesieniu do umów o kredyt w formie przekroczenia stosuje się wyłącznie art. 1, 2 i 3, art. 25 oraz art. 41–50.
5. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt zawieranych przez organizację, w której członkostwo jest ograniczone do osób zamieszkujących lub zatrudnionych w określonym miejscu lub do pracowników i emerytowanych pracowników określonego pracodawcy lub osób spełniających inne warunki określone w prawie krajowym jako podstawa istnienia więzi między członkami., stosuje się wyłącznie art. 1, 2 i 3, art. 7–8, art. 11, art. 19, art. 20, art. 21 ust. 1 lit. a)–h) i lit. l), art. 21 ust. 3, art. 23, art. 25, art. 28–51, w przypadku gdy organizacja ta spełnia wszystkie następujące warunki:
- a) została ona utworzona dla wzajemnych korzyści jej członków;
 - b) nie przynosi zysków osobom innym niż jej członkowie;
 - c) realizuje cel społeczny przewidziany w prawie krajowym;
 - d) przyjmuje – wyłącznie od swoich członków – oszczędności oraz zarządza nimi, a także udostępnia tym osobom źródła kredytowania;
 - e) udziela kredytu w oparciu o rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która jest niższa niż stopy powszechnie stosowane na rynku lub w stosunku do której stosuje się pułap ustanowiony w prawie krajowym.

Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania niniejszej dyrektywy umowy o kredyt zawarte przez organizację, o której mowa w akapicie pierwszym, w przypadku gdy całkowita wartość wszystkich obowiązujących umów o kredyt

zawartych przez tę organizację jest mało znacząca w stosunku do całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt w państwie członkowskim, w którym organizacja ma siedzibę, a całkowita wartość wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych przez wszystkie takie organizacje w tym państwie członkowskim jest niższa niż 1 % całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych w tym państwie członkowskim.

Państwa członkowskie co roku sprawdzają, czy w dalszym ciągu spełnione są warunki niezbędne do zastosowania wyłączeń, o których mowa w akapicie drugim, a także podejmują działania mające na celu cofnięcie wyłączenia, w przypadku gdy uznają, że warunki te nie są już spełniane.

6. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt przewidujących dokonanie między kredytodawcą a konsumentem uzgodnień dotyczących odroczenia płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie art. 1, 2 i 3, art. 7 i 8, art. 11, art. 19, art. 20, art. 21 ust. 1 lit. a)–h), lit. l) oraz r), art. 21 ust. 3, art. 23, art. 25, art. 28–38 i art. 40–50, w przypadku gdy spełnione są następujące warunki:
- a) uzgodnienie takie prawdopodobnie zapobiegnie ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z zaległością konsumenta;
 - b) ze względu na dokonanie takiego uzgodnienia wobec konsumenta nie zostaną zastosowane mniej korzystne warunki w porównaniu z warunkami określonymi w pierwotnej umowie o kredyt.

Artykuł 3

Definicje

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która działa w celach niezwiązanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą lub zawodową;
- 2) „kredytodawca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;
- 3) „umowa o kredyt” oznacza umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumentowi lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentowi w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania;
- 4) „usługi w zakresie pożyczek społecznościowych” oznaczają usługi świadczone przez platformę finansowania społecznościowego w celu ułatwienia udzielenia pożyczki konsumentowi;
- 5) „całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta” oznacza wszystkie koszty, w tym odsetki, prowizje, podatki i wszelkie inne opłaty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych, które to koszty znane są kredytodawcy, w przypadku umów o kredyt, lub dostawcy usług w przypadku

usług w zakresie pożyczek społecznościowych, z wyjątkiem kosztów notarialnych; koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych są również uwzględniane w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, jeżeli zawarcie umowy dotyczącej takich usług dodatkowych jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;

- 6) „całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta” oznacza sumę całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta;
- 7) „rzeczywista roczna stopa oprocentowania” lub RRSO oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, w odpowiednich przypadkach, wraz z kosztami, o których mowa w art. 30 ust. 2;
- 8) „stopa oprocentowania kredytu” oznacza stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane w stosunku rocznym do wypłaconej kwoty kredytu;
- 9) „stała stopa oprocentowania kredytu” oznacza stopę oprocentowania kredytu, którą kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych i konsument uzgadniają w umowie o kredyt lub w umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych na cały okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, lub szereg stóp oprocentowania kredytu, które kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych i konsument uzgadniają w umowie o kredyt lub w umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych na okresy będące częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania określa się wyłącznie wykorzystując przy stałą określoną wartość procentową. Jeżeli umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania kredytu uznawana jest za stałą jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie przy wykorzystaniu stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- 10) „całkowita kwota kredytu” oznacza maksymalną kwotę lub łączne kwoty udostępnione na podstawie umowy o kredyt lub w ramach usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- 11) „trwały nośnik” oznacza urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i który pozwala na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 12) „pośrednik kredytowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która nie działa w charakterze kredytodawcy ani notariusza i nie doprowadza jedynie do skojarzenia – bezpośrednio albo pośrednio – konsumenta z kredytodawcą lub pośrednikiem kredytowym i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie korzyści finansowej:

- a) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt;
 - b) udziela konsumentom pomocy podejmując w związku z umowami o kredyt prace przygotowawcze lub inne przedumowne działania administracyjne inne niż wymienione w lit. a); lub
 - c) zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy;
- 13) „informacje udzielane przed zawarciem umowy” oznaczają informacje, których konsument potrzebuje do porównania różnych ofert i podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć daną umowę o kredyt lub umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - 14) „profilowanie” oznacza dowolną formę zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych zdefiniowane w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679;
 - 15) „środki porozumiewania się na odległość” oznaczają wszystkie środki porozumiewania się na odległość zdefiniowane w art. 2 lit. e) dyrektywy 2002/65/WE;
 - 16) „sprzedaż wiązana” oznacza oferowanie lub sprzedaż umowy o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt lub dane usługi w zakresie pożyczek społecznościowych nie są dla konsumenta dostępne oddzielnie;
 - 17) „sprzedaż łączona” oznacza oferowanie lub sprzedaż umowy o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt lub dane usługi w zakresie pożyczek społecznościowych są dla konsumenta dostępne również oddzielnie, lecz niekoniecznie na tych samych warunkach, na jakich oferowane są w połączeniu z tymi innymi produktami lub usługami;
 - 18) „usługi doradcze” oznaczają osobiste rekomendacje przedstawiane konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej transakcji odnoszącej się do umów o kredyt lub do usług w zakresie pożyczek społecznościowych i stanowiące usługę odrębną od udzielenia kredytu i od czynności w zakresie pośrednictwa kredytowego określonych w pkt 12;
 - 19) „kredyt w rachunku bieżącym” oznacza zawartą w sposób wyraźny umowę o kredyt, na mocy której kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta;
 - 20) „przekroczenie” oznacza akceptowane w sposób milczący przekroczenie salda środków, na mocy którego kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta lub udzielony kredyt w rachunku bieżącym;
 - 21) „umowa o kredyt wiązany” oznacza umowę o kredyt lub umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, zgodnie z którą:
 - a) dany kredyt lub dane usługi służą wyłącznie finansowaniu innej umowy dotyczącej dostawy określonych towarów lub świadczenia określonej usługi; oraz

- b) te dwie umowy stanowią z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową; uznaje się, że jedna transakcja handlowa ma miejsce wtedy, gdy dostawca towarów lub usług sam finansuje kredyt na potrzeby konsumenta lub, w przypadku finansowania przez stronę trzecią, jeżeli kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych korzysta z usług dostawcy towarów lub usług w związku z zawarciem lub przygotowywaniem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub w przypadku gdy dane towary lub świadczenie danej usługi jest wyraźnie określone w umowie o kredyt lub w umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- 22) „przedterminowa spłata” oznacza spłatę przez konsumenta w całości lub w części jego zobowiązań wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- 23) „platforma finansowania społecznościowego” oznacza platformę finansowania społecznościowego zdefiniowaną w art. 2 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2020/1503.
- 24) „instrument kredytu odnawialnego” oznacza formę umowy o kredyt oferowaną przez kredytodawcę, która zapewnia konsumentowi możliwość dokonywania wypłat lub wypłaty środków finansowych, spłaty środków i ich ponownej wypłaty;
- 25) „usługi doradcze w zakresie zadłużenia” oznaczają zindywidualizowaną pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, świadczoną przez niezależne podmioty profesjonalne na rzecz konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności ze spłatą swoich zobowiązań finansowych;

Artykuł 4

Przeliczanie kwot wyrażonych w euro na walutę krajową

1. Do celów niniejszej dyrektywy państwa członkowskie, które przeliczają kwoty wyrażone w euro na swoją walutę krajową, początkowo wykorzystują do takiego przeliczenia kurs wymiany obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
2. Państwa członkowskie mogą zaokrąglać kwoty otrzymane w wyniku przeliczenia, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem że zaokrąglenie to nie będzie większe niż 10 EUR.

Artykuł 5

Obowiązek bezpłatnego udzielania informacji konsumentom

Państwa członkowskie wymagają, aby w przypadku udzielania konsumentom informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą, informacje te były im udostępniane bezpłatnie.

Artykuł 6

Niedyskryminacja

Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu, w żaden sposób nie dyskryminowały konsumentów legalnie przebywających w Unii ze względu na ich narodowość lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w przypadku gdy konsumenci ci składają w Unii wniosek o udzielenie kredytu, zawierają lub zawarli w Unii umowę o kredyt lub umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

ROZDZIAŁ II

INFORMACJE, KTÓRYCH NALEŻY UDZIELIĆ PRZED ZAWARCIEM UMOWY O KREDYT LUB UMOWY O ŚWIADCZENIE USŁUG W ZAKRESIE POŻYCZEK SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Artykuł 7

Reklama i marketing umów o kredyt i usług w zakresie pożyczek społecznościowych

Bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 2005/29/WE, państwa członkowskie wymagają, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych były uczciwe i klarowne oraz by nie wprowadzały w błąd. W komunikatach reklamowych i marketingowych szczególności zakazane są sformułowania, które mogą stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania, jeśli chodzi o dostępność lub koszt kredytu.

Artykuł 8

Standardowe informacje podawane w reklamie umów o kredyt i usług w zakresie pożyczek społecznościowych

1. Państwa członkowskie wymagają, aby wszelkie reklamy umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych podające stopę oprocentowania lub inne dane liczbowe odnoszące się do kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta zawierały standardowe informacje określone w niniejszym artykule.

Obowiązek ten nie ma zastosowania, w przypadku gdy prawo krajowe wymaga podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w reklamach dotyczących umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych, w których nie podaje się stopy oprocentowania lub innych danych liczbowych dotyczących wszelkich kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta w rozumieniu akapitu pierwszego.

2. Standardowe informacje muszą być, w stosownych przypadkach, wyraźnie czytelne lub wyraźnie słyszalne i dostosowane do technicznych ograniczeń nośnika wykorzystywanego do reklamy oraz określać w sposób jasny, zwięzły i widoczny z wykorzystaniem reprezentatywnego przykładu:
 - a) stopę oprocentowania kredytu, stałą lub zmienną, lub obydwie te stopy, wraz ze szczegółami dotyczącymi wszelkich opłat uwzględnionych w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta;
 - b) całkowitą kwotę kredytu;
 - c) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania;

- d) w stosownych przypadkach, okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi – cenę gotówkową oraz kwoty wszelkich zaliczek;
- f) w stosownych przypadkach, całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat.

W szczególnych i uzasadnionych przypadkach, w których nośnik wykorzystywany do przekazywania standardowych informacji, o których mowa w ustępie pierwszym, nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, lit. e) i f) niniejszego ustępu nie mają zastosowania.

3. Jeśli do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach niezbędne jest zawarcie umowy dotyczącej usługi dodatkowej związanej z umową o kredyt lub z usługami w zakresie pożyczek społecznościowych, a kosztu takiej usługi nie można z góry określić, standardowe informacje wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania, o której mowa w ust. 2 lit. c), określają w sposób jasny, zwięzły i widoczny obowiązek zawarcia takiej umowy.

Artykuł 9

Informacje ogólne

1. Państwa członkowskie zapewniają, by klarowne i zrozumiałe informacje ogólne o umowach o kredyt lub usługach w zakresie pożyczek społecznościowych były udostępniane konsumentom przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, przez pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych w każdym momencie w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku.
2. Informacje ogólne, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej poniższe elementy:
 - a) dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail podmiotu publikującego informację;
 - b) cel, na który kredyt może zostać wykorzystany;
 - c) możliwy okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - d) rodzaje dostępnej stopy oprocentowania kredytu, ze wskazaniem, czy jest to stopa stała, zmienna, czy też stanowiąca połączenie obu rodzajów stopy oprocentowania, wraz z krótką charakterystyką stopy stałej i zmiennej, w tym informacją o związanych z tym konsekwencjach dla konsumenta;
 - e) reprezentatywny przykład całkowitej kwoty kredytu, całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta, całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta oraz rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;
 - f) wskazanie możliwych dalszych kosztów, nieuwzględnionych w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, które mają zostać poniesione w związku z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych;

- g) wachlarz poszczególnych dostępnych wariantów spłaty kredytu kredytodawcy, w tym liczbę, częstotliwość i wysokość regularnie spłacanych rat);
- h) opis warunków bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą;
- i) opis prawa do odstąpienia od umowy;
- j) wskazanie usług dodatkowych, które konsument jest zobowiązany nabyć, aby uzyskać kredyt lub uzyskać go na oferowanych warunkach oraz, w stosownych przypadkach, wyjaśnienie, że usługi dodatkowe mogą być kupowane nabywane u usługodawcy niebędącego kredytodawcą; oraz
- k) ogólne ostrzeżenie dotyczące możliwych konsekwencji niewypełnienia zobowiązań związanych z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych.

Artykuł 10

Informacje udzielane przed zawarciem umowy

1. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych dostarczali konsumentowi informacje udzielane przed zawarciem umowy potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt lub umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi. Takie informacje udzielane przed zawarciem umowy należy dostarczyć konsumentowi co najmniej na jeden dzień przed związaniem się przez niego umową o kredyt lub ofertą kredytową albo umową lub ofertą dotyczącą świadczenia usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

Jeżeli informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w akapicie pierwszym, zostaną przekazane w okresie krótszym niż jeden dzień przed związaniem konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytową albo umową lub ofertą dotyczącą świadczenia usług w zakresie pożyczek społecznościowych, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych przesłali konsumentowi, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, przypomnienie o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz o procedurze, której należy przestrzegać w celu odstąpienia od umowy, zgodnie z art. 26. Konsument musi otrzymać to przypomnienie najpóźniej jeden dzień po zawarciu umowy o kredyt, umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub po zaakceptowaniu oferty kredytowej.

2. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku I. Wszystkie informacje podane w tym arkuszu muszą być jednakowo widoczne. Domniemywa się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy

2002/65/WE, jeśli przekazał konsumentowi standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.

3. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, muszą obejmować wszystkie następujące elementy:

- a) rodzaj kredytu;
- b) dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail zaangażowanego pośrednika kredytowego i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- c) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat;
- d) okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz umowy o kredyt wiązany – określony towar lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
- f) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy procentowe kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, warunki stosowania każdej stopy oprocentowania oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do każdej pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu;
- g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, przedstawione za pomocą reprezentatywnego przykładu podającego wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy; w przypadku gdy konsument poinformował kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych o co najmniej jednym ze składników preferowanego przez siebie kredytu, np. o okresie obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych i całkowitej kwocie kredytu, kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych musi uwzględnić te składniki;
- h) jeżeli umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat, w odniesieniu do których obowiązują różne opłaty i stopy oprocentowania kredytu, a kredytodawca stosuje założenie, o którym mowa w załączniku IV część II lit. b), należy wskazać, że inne mechanizmy dokonywania wypłat dotyczące odpowiedniego rodzaju umowy o kredycie lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych mogą spowodować zastosowanie wyższej rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;
- i) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- j) w stosownych przypadkach opłaty za prowadzenie jednego lub kilku obowiązkowych rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, opłaty za korzystanie ze środków płatniczych,

zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, a także wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych oraz warunki, na jakich każda z tych opłat może ulegać zmianie;

- k) w stosownych przypadkach wszelkie koszty notarialne ponoszone przez konsumenta przy zawarciu umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- l) obowiązek, o ile taki istnieje, zawarcia umowy o świadczenie usług dodatkowych związanych z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych, w przypadku gdy zawarcie takiej umowy jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;
- m) stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnionych płatności oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
- n) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnienia w płatnościach;
- o) w stosownych przypadkach, wymagane zabezpieczenia;
- p) istnienie prawa do odstąpienia od umowy;
- q) prawo do przedterminowej spłaty oraz, w stosownych przypadkach, informację na temat prawa kredytodawcy do rekompensaty, a także sposób określania tej rekompensaty;
- r) prawo konsumenta do natychmiastowego otrzymania bezpłatnej informacji na podstawie art. 19 ust. 2 na temat wyników weryfikacji przeprowadzonej w bazie danych w celu dokonania oceny jego zdolności kredytowej;
- s) prawo konsumenta, o którym mowa w ust. 8, do bezpłatnego otrzymania na żądanie egzemplarza projektu umowy o kredyt lub projektu umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca wyraża chęć zawarcia z konsumentem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- t) w stosownych przypadkach wskazanie, że cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania;
- u) w stosownych przypadkach czas, przez jaki kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych jest związany treścią informacji udzielanych przed zawarciem umowy zgodnie z niniejszym artykułem;
- v) możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu reklamacyjnego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego.

Jeżeli w umowie o kredyt lub umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych stosuje się odniesienie do wskaźnika referencyjnego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011⁴³, kredytodawca, lub w stosownych przypadkach pośrednik

⁴³

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 1).

kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych, podaje konsumentowi nazwę tego wskaźnika referencyjnego i jego administratora oraz informuje o jego potencjalnych konsekwencjach dla konsumenta w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego.

4. Jednocześnie z przekazaniem konsumentowi standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych, przekazują konsumentowi skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, określony w załączniku II, zawierający następujące informacje udzielane przed zawarciem umowy:

- a) całkowitą kwotę kredytu;
- b) okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- c) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy oprocentowania kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- d) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz umowy o kredyt wiązany – określony towar lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
- f) koszty w przypadku wystąpienia opóźnienia w płatnościach.

5. Informacje przedstawione w standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego i skróconym standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Informacje te muszą być czytelne i uwzględniać ograniczenia techniczne nośnika, na którym są przedstawione. Należy przedstawiać je w odpowiedni sposób na różnych kanałach komunikacyjnych.

Wszelkie dodatkowe informacje, które kredytodawca przekazuje konsumentowi, są podawane w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego lub skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 w przypadku głosowych komunikatów telefonicznych, o których mowa w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2002/65/WE, opis głównych cech usługi finansowej, która ma być dostarczona zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) tiret drugiej tej dyrektywy, zawiera co najmniej elementy określone w ust. 3 lit. c), d), e), f) oraz i) niniejszego artykułu łącznie z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu, a także całkowitą kwotą do zapłaty przez konsumenta.
7. Jeżeli umowa została zawarta na żądanie konsumenta z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość, które nie pozwalają na przekazanie informacji zgodnie z niniejszym artykułem, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych

dostarcza konsumentowi standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego oraz skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego natychmiast po zawarciu umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

8. Na żądanie konsumenta kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego i skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarcza konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt lub projektu umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca wyraża chęć zawarcia z konsumentem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
9. W przypadku umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt, umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub w umowie dodatkowej kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych uwzględniają w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na ich podstawie, chyba że taka gwarancja jest wyraźnie udzielana.
10. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do dostawców towarów lub usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę lub, w stosownych przypadkach, pośrednika kredytowego lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych uzyskania przez konsumenta informacji udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w niniejszym artykule.

Artykuł 11

Informacje udzielane przed zawarciem umowy w odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 5 lub 6

1. W odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 5 lub 6, informacje udzielane przed zawarciem umowy określone w art. 10 ust. 1 przekazuje się na zasadzie odstępstwa od ust. 2 tego artykułu w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku przy użyciu europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku III. Wszystkie informacje podane w tym arkuszu muszą być jednakowo widoczne. Domniemywa się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeśli przekazał konsumentowi europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.
2. W odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 5 lub 6, informacje udzielane przed zawarciem umowy określone w art. 10 ust. 1 zawierają na zasadzie odstępstwa od ust. 3 tego artykułu wszystkie poniższe elementy:

- a) rodzaj kredytu;
 - b) dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail zaangażowanego pośrednika kredytowego;
 - c) całkowitą kwotę kredytu;
 - d) okres obowiązywania umowy o kredyt;
 - e) stopę oprocentowania kredytu i warunki stosowania tej stopy oprocentowania, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, opłaty mające zastosowanie od chwili zawarcia umowy o kredyt oraz, w stosownych przypadkach, warunki, na jakich opłaty te mogą ulec zmianie;
 - f) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnych przykładów zawierających wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy;
 - g) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
 - h) warunki i procedurę rozwiązania umowy o kredyt;
 - i) prawo do przedterminowej spłaty i, w stosownych przypadkach, informację na temat prawa kredytodawcy do rekompensaty, a także sposobu jej określania;
 - j) w stosownych przypadkach wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu;
 - k) stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnionych płatności oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
 - l) prawo konsumenta do natychmiastowego otrzymania bezpłatnej informacji na podstawie art. 19 ust. 2 na temat wyników weryfikacji przeprowadzonej w bazie danych w celu dokonania oceny jego zdolności kredytowej;
 - m) w stosownych przypadkach wskazanie, że cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania;
 - n) w stosownych przypadkach, czas, przez jaki kredytodawca jest związany informacjami udzielanymi przed zawarciem umowy o kredyt dostarczonymi zgodnie z niniejszym artykułem;
 - o) możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu reklamacyjnego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego.
3. Jednocześnie z przekazaniem konsumentowi europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy przekazują konsumentowi skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, określony w załączniku II.
4. Informacje przedstawione w europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego i skróconym standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego muszą być zgodne. Informacje te muszą być czytelne i uwzględniać ograniczenia techniczne nośnika, na którym są

przedstawione. Należy przedstawiać je w odpowiedni sposób na różnych kanałach komunikacyjnych.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, w przypadku głosowych komunikatów telefonicznych, o których mowa w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2002/65/WE, opis głównych cech usługi finansowej, która ma być dostarczona zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) tiret drugiej tej dyrektywy, zawiera co najmniej elementy określone w ust. 2 lit. c)–f) oraz l) niniejszego artykułu.
6. Na żądanie konsumenta kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy oprócz europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego i skróconego standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarcza konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca wyraża chęć zawarcia z konsumentem umowy o kredyt.
7. Jeżeli umowa została zawarta na żądanie konsumenta z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość, które nie pozwalają na przekazanie informacji zgodnie z niniejszym artykułem, kredytodawca dostarcza konsumentowi europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego oraz skrócony standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego natychmiast po zawarciu umowy o kredyt.
8. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do dostawców towarów lub usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę lub, w stosownych przypadkach, pośrednika kredytowego uzyskania przez konsumenta informacji udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w niniejszym artykule.

Artykuł 12

Odpowiednie wyjaśnienia

1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych mieli obowiązek udzielenia konsumentowi odpowiednich wyjaśnień dotyczących proponowanych umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz wszelkich usług dodatkowych, aby umożliwić konsumentowi ocenę, czy proponowane umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz usługi dodatkowe są dostosowane do jego potrzeb i sytuacji finansowej. Wyjaśnienia te zawierają następujące elementy:
 - a) informacje, o których mowa w art. 10, 11 i 38;
 - b) główne cechy proponowanej umowy o kredyt, proponowanych usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub usług dodatkowych;
 - c) konkretne skutki dla konsumenta, jakie proponowana umowa o kredyt, proponowane usługi w zakresie pożyczek społecznościowych i usługi dodatkowe, mogą za sobą pociągać, w tym konsekwencje zaległości w spłacie lub opóźnienia w płatnościach konsumenta;

- d) w przypadku gdy usługi dodatkowe są łączone z umową o kredyt lub usługami w zakresie pożyczek społecznościowych, wskazanie, czy każdy element takiego pakietu może zostać rozwiązany oddzielnie, i skutków, jakie wiążą się z takim rozwiązaniem dla konsumenta.
2. Państwa członkowskie mogą dostosować wymóg, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do sposobu udzielania wyjaśnień oraz zakresu, w jakim mają być one udzielane co do następujących kwestii:
- a) okoliczności, w jakich kredyt jest oferowany;
 - b) osoby, której jest on oferowany;
 - c) charakter oferowanego kredytu.

Artykuł 13

Oferty spersonalizowane na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych

Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych informowali konsumentów, jeżeli przedstawiana jest im oferta spersonalizowana na podstawie profilowania lub innych rodzajów zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych.

ROZDZIAŁ III

SPRZEDAŻ WIĄZANA, SPRZEDAŻ ŁĄCZONA, UMOWA O ŚWIADCZENIE USŁUG DODATKOWYCH, USŁUGI DORADCZE I NIEZAMÓWIONA SPRZEDAŻ KREDYTÓW

Artykuł 14

Sprzedaż wiązana i sprzedaż łączona

1. Państwa członkowskie mogą dopuścić stosowanie sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży związanej.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i bez uszczerbku dla stosowania prawa konkurencji, państwa członkowskie mogą zezwolić kredytodawcom lub dostawcom usług w zakresie pożyczek społecznościowych na wymaganie od konsumenta otwarcia lub prowadzenia rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, jeżeli wyłącznym przeznaczeniem takiego rachunku jest jeden z poniższych celów:
 - a) gromadzenie kapitału na spłatę kredytu;
 - b) obsługa kredytu;
 - c) łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu;
 - d) zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia w przypadku zaległości w spłacie.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i bez uszczerbku dla stosowania prawa konkurencji państwa członkowskie mogą zezwolić na sprzedaż wiążaną, gdy kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych może wykazać właściwym organom, że oferowane wiązane produkty lub kategorie produktów – na wzajemnie podobnych warunkach – przynoszą konsumentom wyraźne korzyści, z należyтым uwzględnieniem dostępności i cen odnośnych produktów oferowanych na rynku.

4. Państwa członkowskie mogą zezwolić kredytodawcom lub dostawcom usług w zakresie pożyczek społecznościowych, by wymagali od konsumentów posiadania stosownej polisy ubezpieczeniowej dotyczącej umowy o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych, biorąc pod uwagę względy proporcjonalności. W takich przypadkach państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych był zobowiązany do akceptowania polisy ubezpieczeniowej wystawionej przez ubezpieczyciela innego niż jego preferowany ubezpieczyciel, w przypadku gdy taka polisa ubezpieczeniowa charakteryzuje się poziomem gwarancji równoważnym z poziomem zaproponowanym przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych, nie zmieniając przy tym warunków kredytu oferowanego konsumentowi.

Artykuł 15

Domniemana zgoda na zakup usług dodatkowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie domniemywali, że konsument wyraził zgodę na zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą opcji domyślnych. Opcje domyślne obejmują domyślnie zaznaczone pola.
2. Zgoda konsumenta na zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą pól musi zostać wyrażona poprzez wyraźne działanie potwierdzające, stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wskazanie jego akceptacji treści pól i ich znaczenia.

Artykuł 16

Usługi doradcze

1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych wyraźnie informowali konsumenta, w kontekście danej transakcji, czy konsumentowi są lub mogą być świadczone usługi doradcze.
2. Państwa członkowskie wprowadzają obowiązek, aby przed świadczeniem usług doradczych lub zawarciem umowy o świadczenie takich usług kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy i dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych udzielili konsumentowi następujących informacji w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku:
 - a) wskazanie, czy rekomendacja będzie oparta wyłącznie na zakresie ich własnych produktów, czy szerszego zakresu produktów z całego rynku zgodnie z ust. 3 lit. c);
 - b) w stosownych przypadkach, wskazanie opłaty ponoszonej przez konsumenta za korzystanie z usług doradczych lub, gdy kwoty takiej opłaty nie można ustalić w momencie przekazywania tej informacji, metody jej wyliczenia.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i b), mogą być dostarczane konsumentowi w postaci dodatkowych informacji udzielanych przed zawarciem umowy zgodnie z art. 10 ust. 5 akapit drugi.

3. Jeżeli usługi doradcze są świadczone na rzecz konsumentów, państwa członkowskie wymagają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych:
- a) uzyskali ściśle niezbędne informacje dotyczące sytuacji finansowej konsumenta, jego preferencji i celów związanych z umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, tak aby kredytodawca, pośrednik kredytowy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych mogli zarekomendować umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych odpowiednie dla konsumenta;
 - b) ocenili sytuację finansową i potrzeby konsumenta na podstawie informacji określonych w lit. a), które muszą być aktualne w momencie przeprowadzania oceny, biorąc pod uwagę racjonalne założenia dotyczące ryzyka dla sytuacji finansowej konsumenta w okresie obowiązywania rekomendowanej umowy o kredyt lub umów o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - c) brali pod uwagę wystarczającą liczbę umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych ze swojego asortymentu produktów i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów taką umowę o kredyt lub takie umowy o kredyt bądź umowę o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, jakie odpowiadają potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta;
 - d) działali w najlepszym interesie konsumenta;
 - e) przekazywali konsumentowi swoją rekomendację w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku.
4. Państwa członkowskie mogą zakazać stosowania terminów „doradztwo” i „doradca” lub podobnych terminów, w przypadkach gdy usługi doradcze są oferowane i świadczone konsumentom przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- Jeżeli państwa członkowskie nie zabraniają stosowania terminów „doradztwo” i „doradca” lub terminów podobnych, nakładają następujące wymogi dotyczące stosowania terminów „niezależne doradztwo” lub „niezależny doradca” przez kredytodawców, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych świadczących usługi doradcze:
- a) kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych biorą pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych dostępnych na rynku;
 - b) pośrednicy kredytowi nie otrzymują wynagrodzenia za usługi doradcze od jednego kredytodawcy lub większej ich liczby.
- Akapit drugi lit. b) stosuje się wyłącznie wówczas, gdy liczba rozważanych kredytodawców jest mniejsza niż większość na rynku.
- Państwa członkowskie mogą nałożyć surowsze wymogi dotyczące stosowania przez kredytodawców i, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych lub

dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych terminów „niezależne doradztwo” lub „niezależny doradca”.

5. Państwa członkowskie wymagają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych ostrzegali konsumenta w przypadku gdy – zważywszy na sytuację finansową konsumenta – umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych może spowodować szczególne ryzyko dla tego konsumenta.
6. Państwa członkowskie zapewniają, by usługi doradcze były świadczone wyłącznie przez kredytodawców i, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą zezwolić innym osobom niż osoby, o których mowa w akapicie pierwszym, na świadczenie usług doradczych, jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- a) usługi doradcze są świadczone w sposób uboczny w ramach działalności zawodowej, regulowanej przepisami ustawowymi lub wykonawczymi lub kodeksem etycznym, które nie wykluczają świadczenia takich usług;
- b) usługi doradcze są świadczone w kontekście zarządzania istniejącym zadłużeniem przez zarządców, a ta działalność zarządcza jest regulowana przepisami ustawowymi lub wykonawczymi;
- c) usługi doradcze są świadczone w kontekście zarządzania istniejącym zadłużeniem przez publicznych lub dobrowolnych dostawców usług doradczych w zakresie zadłużenia, którzy nie działają na zasadzie komercyjnej;
- d) usługi doradcze są świadczone przez osoby upoważnione i nadzorowane przez właściwe organy.

Artykuł 17

Zakaz niezamówionej sprzedaży kredytów

Państwa członkowskie zakazują wszelkiej sprzedaży kredytów konsumentom bez uprzedniego złożenia przez nich wniosku i wyrażenia wyraźnej zgody.

ROZDZIAŁ IV

OCENA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ I DOSTĘP DO BAZ DANYCH

Artykuł 18

Obowiązek przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przed zawarciem umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych kredytodawca lub, w stosownych przypadkach, dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych dokonywał szczegółowej oceny zdolności kredytowej konsumenta. Oceny tej dokonuje się w interesie konsumenta, aby zapobiec praktykom nieodpowiedzialnego udzielania kredytów i nadmiernemu zadłużeniu i uwzględnia się w niej w odpowiedni sposób czynniki właściwe dla weryfikowania szans konsumenta na wypełnienie zobowiązań na podstawie umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

2. Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, które to informacje są konieczne i proporcjonalne, takich jak potwierdzenie dochodu lub innych źródeł spłaty, informacje na temat aktywów i zobowiązań finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych. Informacje uzyskuje się z właściwych źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w stosownych przypadkach poprzez sprawdzenie w bazie danych, o której mowa w art. 19.

Informacje otrzymane zgodnie z niniejszym ustępem są odpowiednio weryfikowane, w razie potrzeby poprzez odniesienie się do dokumentacji, która podlega niezależnej weryfikacji.

3. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca lub, w stosownych przypadkach, dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych ustanowił procedury oceny, o której mowa w ust. 1, oraz dokumentował i kontynuował stosowanie takich procedur.

Państwa członkowskie wymagają także, aby kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych dokumentował i przechowywał informacje, o których mowa w ust. 2.

4. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych udostępniali konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że prawdopodobne jest wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w sposób wymagany w tej umowie.

Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje na niskie prawdopodobieństwo spełnienia zobowiązań wynikających z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w sposób wymagany na mocy takiej umowy, kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych może udostępnić konsumentowi kredyt w określonych i należycie uzasadnionych okolicznościach.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych z konsumentem kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie unieważniał następnie ani nie zmieniał umowy o kredyt ani umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo odmówił ujawnienia informacji lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 2, przekazane kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

6. W przypadku gdy ocena zdolności kredytowej obejmuje wykorzystanie profilowania lub innego zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał prawo:

- a) zażądać od kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych interwencji człowieka i ją uzyskać w celu poddania decyzji przeglądowi;

- b) zażądać od kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych jasnego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki stosowania zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych i zagrożeń z nim związanych, a także znaczenia i skutków decyzji, oraz uzyskać takie wyjaśnienie;
 - c) wyrazić własne stanowisko i zakwestionować ocenę zdolności kredytowej oraz decyzję.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku odrzucenia wniosku o kredyt kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych miał obowiązek bezzwłocznego poinformowania konsumenta o odrzuceniu wniosku i, w stosownych przypadkach, o tym, że ocena zdolności kredytowej jest oparta na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych.
8. W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych państwa członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych spoczywał obowiązek ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji przed znaczącą podwyżką całkowitej kwoty udzielonego mu kredytu.
9. Państwa członkowskie, których ustawodawstwo wymaga od kredytodawców lub dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie informacji z danej bazy danych, mogą zachować ten wymóg.

Artykuł 19

Bazy danych

1. W przypadku udzielania kredytu o charakterze transgranicznym każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom i dostawcom usług w zakresie pożyczek społecznościowych z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki dostępu do takich baz danych są niedyskryminujące.
2. Ustęp 1 ma zastosowanie zarówno do publicznych, jak i prywatnych baz danych.
3. Bazy danych, o których mowa w ust. 1, muszą co najmniej zawierać informacje na temat zaległych płatności konsumentów.
4. Jeżeli odmowa udzielenia kredytu nastąpiła na podstawie informacji pochodzących z bazy danych, o której mowa w ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych natychmiastowego i bezpłatnego poinformowania konsumenta o wynikach takiej weryfikacji oraz podania mu informacji dotyczących bazy danych, za pomocą której dokonano weryfikacji.

ROZDZIAŁ V

FORMA I TREŚĆ UMÓW O KREDYT

Artykuł 20

Forma umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych

1. Państwa członkowskie wymagają, aby umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych sporządzano w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, a wszystkie umawiające się strony otrzymały egzemplarz umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać przepisy krajowe dotyczące ważności umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, które są zgodne z prawem Unii.

Artykuł 21

Informacje, które należy uwzględnić w umowie o kredyt lub umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych

1. Państwa członkowskie wymagają, aby w umowie o kredyt lub umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych w jasny i zwięzły sposób sprecyzowano wszystkie poniższe elementy:
 - a) rodzaj kredytu;
 - b) dane identyfikacyjne, adresy, numery telefonów i adresy e-mail umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - c) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat;
 - d) okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz umowy o kredyt wiązany – określony towar lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
 - f) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy procentowe kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy procentowe kredytu, warunki stosowania każdej stopy oprocentowania oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do każdej pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu;
 - g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, a także wskazanie wszystkich założeń przyjętych w tym obliczeniu;
 - h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;

- i) w przypadku gdy ma miejsce spłata kapitału w ramach umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych na czas określony, prawo konsumenta do otrzymywania, na wniosek i bez opłat, w dowolnym momencie przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, zestawienia w formie tabeli spłat;
- j) w przypadku gdy opłaty i odsetki są płacone bez spłaty kapitału, zestawienie wskazujące okresy i warunki płatności odsetek i towarzyszących im stałych lub jednorazowych opłat;
- k) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku obowiązkowych rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, opłaty za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno w przypadku transakcji płatności, jak i wypłat, a także wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz warunki, na jakich każda z tych opłat może ulegać zmianie;
- l) stopę oprocentowania mającą zastosowanie w przypadku opóźnień w płatnościach obowiązującą w chwili zawarcia umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
- m) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnienia w płatnościach;
- n) w stosownych przypadkach, wzmiankę o konieczności poniesienia kosztów notarialnych;
- o) w stosownych przypadkach, wymagane zabezpieczenia i ubezpieczenia;
- p) istnienie prawa do odstąpienia od umowy lub brak takiego prawa, okres, w którym można z niego skorzystać, oraz inne warunki korzystania z niego, w tym informację o określonym w art. 26 ust. 3 lit. b) obowiązku spłaty przez konsumenta wypłaconego kapitału oraz odsetek, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;
- q) informacje na temat praw określonych w art. 27, a także warunki korzystania z tych praw;
- r) prawo do przedterminowej spłaty, o której mowa w art. 29, oraz procedurę przedterminowej spłaty, a także, w stosownych przypadkach, informację dotyczącą prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty i sposobu jej ustalania;
- s) procedurę mającą zastosowanie przy korzystaniu z prawa do rozwiązania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
- t) możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu reklamacyjnego i odwoławczego oraz sposoby dostępu do niego;
- u) w stosownych przypadkach, inne warunki umowy;
- v) w stosownych przypadkach, nazwę i adres właściwego organu nadzorczego.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą być czytelne i dostosowane do ograniczeń technicznych nośnika, na którym są przedstawione. Należy przedstawiać je w odpowiedni sposób na różnych kanałach komunikacyjnych.

2. W przypadku gdy zastosowanie ma ust. 1 lit. i), kredytodawca, a w stosownych przypadkach dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych udostępnia konsumentowi bezpłatnie w dowolnym momencie w okresie obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych zestawienie w formie tabeli spłat.

W tabeli spłat, o której mowa w akapicie pierwszym, wskazano należne płatności oraz okresy i warunki dotyczące zapłaty takich kwot.

Tabela spłat zawiera także zestawienie dotyczące każdej ze spłat z wyszczególnieniem spłaty kapitału, odsetek obliczonych na podstawie stopy oprocentowania kredytu oraz, w stosownych przypadkach, wszelkich dodatkowych kosztów.

W przypadku gdy stopa oprocentowania kredytu nie jest stała lub gdy koszty dodatkowe mogą ulegać zmianie na podstawie umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, tabela spłat zawiera jasne i zwięzłe wskazanie, że dane liczbowe zawarte w tej tabeli zachowują ważność wyłącznie do następnej zmiany tej stopy oprocentowania kredytu lub tych kosztów, zgodnie z umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

3. W przypadku umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt, umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub w umowie dodatkowej kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych uwzględniają w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na ich podstawie, chyba że taka gwarancja jest wyraźnie udzielana.

ROZDZIAŁ VI

ZMIANY UMOWY O KREDYT I ZMIANY STOPY OPROCENTOWANIA KREDYTU

Artykuł 22

Informacje dotyczące zmiany umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych

Bez uszczerbku dla innych obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie państwa członkowskie zapewniają, aby przed zmianą warunków umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych kredytodawca lub dostawca

usług w zakresie pożyczek społecznościowych udzielali konsumentowi następujących informacji:

- a) jasny opis proponowanych zmian, a w stosownych przypadkach, potrzeby uzyskania zgody konsumenta lub zmian wynikających z przepisów prawa;
- b) terminy wprowadzenia tych zmian;
- c) środki zaskarżenia dostępne dla konsumenta w zakresie tych zmian;
- d) czas na złożenie takiej skargi przez konsumenta;
- e) nazwę i adres właściwego organu, do którego można złożyć taką skargę.

Artykuł 23

Zmiany stopy oprocentowania kredytu

1. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych informowali konsumenta, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, o każdej zmianie stopy oprocentowania kredytu, zanim zmiana ta wejdzie w życie.

Informacja, o której mowa w akapicie pierwszym, obejmuje kwotę płatności obowiązującą po wejściu w życie nowej stopy oprocentowania kredytu oraz, w przypadku gdy zmienia się liczba lub częstotliwość płatności, szczegółowe informacje na ten temat.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 informacje, o których mowa w tym ustępie, można przekazywać konsumentowi okresowo, jeżeli spełniono wszystkie poniższe warunki:
 - a) strony uzgodniły takie okresowe przekazywanie informacji w umowie o kredyt lub umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - b) zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej;
 - c) nowa stopa referencyjna zostaje podana do informacji publicznej za pośrednictwem odpowiednich środków;
 - d) informacja na temat nowej stopy referencyjnej jest także dostępna w lokalach kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

ROZDZIAŁ VII

KREDYTY W RACHUNKU BIEŻĄCYM I PRZEKROCZENIE

Artykuł 24

Kredyty w rachunku bieżącym

1. Jeżeli kredyt udzielono w formie kredytu w rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby w okresie obowiązywania umowy o kredyt kredytodawca regularnie informował konsumenta w drodze wyciągu z rachunku, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, podając następujące dane:
 - a) dokładnie określony okres objęty wyciągiem;
 - b) kwoty i daty dokonanych wypłat;
 - c) saldo z poprzedniego wyciągu oraz jego datę;

- d) nowe saldo;
 - e) daty operacji i kwoty płatności dokonanych przez konsumenta;
 - f) stopę oprocentowania kredytu, którą zastosowano;
 - g) wszelkie pobrane opłaty;
 - h) w stosownych przypadkach, minimalną kwotę wymaganej spłaty przez konsumenta.
2. Jeżeli udzielono kredytu w formie kredytu w rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca informował konsumenta, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, o wzroście stopy oprocentowania kredytu lub należnych opłat, zanim zmiana ta wejdzie w życie.
- Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego informacje, o których mowa w tym akapicie, można przekazywać okresowo w sposób określony w ust. 1, jeżeli spełniono poniższe warunki:
- a) strony uzgodniły takie okresowe przekazywanie informacji w umowie o kredyt;
 - b) zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej;
 - c) nowa stopa referencyjna zostaje podana do informacji publicznej za pośrednictwem odpowiednich środków;
 - d) informacja na temat nowej stopy referencyjnej jest także dostępna w lokalach kredytodawcy.

Artykuł 25

Przekroczenie

1. W przypadku umowy otwarcia rachunku bieżącego, w sytuacji gdy istnieje możliwość, by konsumentowi zezwolono na dokonywanie przekroczenia, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca uwzględniał takie informacje w tej umowie dodatkowo oprócz informacji, o których mowa w art. 11 ust. 2 lit. e). Kredytodawca w każdym przypadku regularnie przekazuje konsumentowi te informacje w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku.
2. W przypadku znacznego przekroczenia trwającego dłużej niż jeden miesiąc, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca niezwłocznie informował konsumenta, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, o wszystkich poniższych elementach:
 - a) przekroczeniu;
 - b) kwocie przekroczenia;
 - c) stopie oprocentowania kredytu;
 - d) wszelkich mających zastosowanie karach, opłatach lub odsetkach za opóźnienie.

Ponadto w przypadku regularnego przekraczania kredytodawca oferuje konsumentowi usługi doradcze, jeżeli są dostępne, lub przekierowuje konsumenta do podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia.

3. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów prawa krajowego, które wymagają, by kredytodawca zaoferował konsumentowi inny rodzaj produktu kredytowego, w przypadku gdy czas trwania przekroczenia jest znaczny.

ROZDZIAŁ VIII

ODSTĄPIENIE, ROZWIĄZANIE I PRZEDTERMINOWA SPŁATA

Artykuł 26

Prawo do odstąpienia od umowy

1. Państwa członkowskie zapewnią, aby konsument mógł odstąpić od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych bez podawania przyczyny w terminie 14 dni kalendarzowych.

Okres, w którym możliwe jest odstąpienie od umowy wspomniane w akapicie pierwszym, rozpoczyna się:

- a) w dniu zawarcia umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub
- b) w dniu, w którym konsument otrzymuje warunki umowy oraz informacje zgodnie z art. 20 i 21, jeżeli dzień ten przypada po dniu, o którym mowa w lit. a) niniejszego akapitu.

Termin, o którym mowa w akapicie pierwszym, uznaje się za zachowany, jeżeli konsument wysłał do kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych zawiadomienie, o którym mowa w ust. 3 lit. a), przed upływem tego terminu.

2. Jeżeli w przypadku umowy o kredyt wiązany przepisy krajowe obowiązujące w dniu *[date of into force of this Directive]* przewidują już, że środki finansowe nie mogą zostać udostępnione konsumentowi przed upływem określonego okresu, państwa członkowskie mogą na zasadzie odstępstwa od ust. 1 przewidzieć, że okres, o którym mowa w tym ustępie, może zostać skrócony do takiego samego okresu jak ten określony, na wyraźne żądanie konsumenta.

3. Jeżeli konsument korzysta z prawa do odstąpienia od umowy, to musi podjąć następujące działania:

- a) zawiadomić kredytodawcę albo dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych zgodnie z informacjami przekazanymi przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych na podstawie art. 21 ust. 1 lit. p), w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, w terminie określonym w ust. 1;
- b) bez nieuzasadnionej zwłoki, a najpóźniej w terminie 30 dni kalendarzowych od wysłania kredytodawcy zawiadomienia, o którym mowa w lit. a), konsument spłaca kredytodawcy albo dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych kapitał oraz odsetki od kapitału należne od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kapitału.

Odsetki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), wylicza się na podstawie uzgodnionej stopy oprocentowania kredytu. W przypadku odstąpienia od umowy kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych nie

przysługuje od konsumenta żadna inna rekompensata, z wyjątkiem rekompensaty bezzwrotnych opłat wniesionych przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych na rzecz organów administracji publicznej.

4. Jeżeli z umową o kredyt lub umową o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę, dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub osobę trzecią na podstawie umowy między tą osobą trzecią a kredytodawcą lub dostawcą usług w zakresie pożyczek społecznościowych, umowa o świadczenie usług dodatkowych przestaje wiązać konsumenta w przypadku skorzystania przez niego z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych zgodnie z niniejszym artykułem.
5. Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy zgodnie z ust. 1, 3 i 4 niniejszego artykułu, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE.
6. Państwa członkowskie mogą postanowić, że ust. 1–4 niniejszego artykułu nie stosuje się do umów o kredyt ani umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych zawieranych na podstawie prawa krajowego w obecności notariusza, z zastrzeżeniem, że notariusz potwierdza, że konsument ma zagwarantowane prawa określone w art. 10, 11, 20 i 21.
7. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów krajowych ustanawiających okres, w którym wykonanie umowy nie może się rozpocząć.

Artykuł 27

Umowy o kredyt wiązany

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument, który skorzystał z prawa do odstąpienia od umowy dotyczącej dostawy towarów lub usług na podstawie prawa Unii, przestał być związany umową o kredyt wiązany.
2. Jeżeli towary lub usługi objęte umową o kredyt wiązany nie zostały dostarczone lub zostały dostarczone tylko w części, lub nie są zgodne z umową dotyczącą ich dostawy, konsument ma prawo zastosować środki odwoławcze wobec kredytodawcy lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych, jeżeli dochodzenie praw przysługujących konsumentowi zgodnie z przepisami lub umową dostawy towarów lub świadczenia usług wobec dostawcy nie odniosło skutku. Państwa członkowskie określają zakres i warunki, na jakich można skorzystać z tych środków prawnych.
3. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów krajowych, na podstawie których kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych ponosi odpowiedzialność solidarną z tytułu każdego roszczenia, jakie konsument może wnieść względem dostawcy, w przypadku gdy nabycie towarów lub usług od tego dostawcy było finansowane na podstawie umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

Artykuł 28

Umowa o kredyt odnawialny lub umowa o świadczenie usług w zakresie odnawialnych pożyczek społecznościowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument mógł bez dodatkowych opłat w sposób standardowy rozwiązać umowę o kredyt odnawialny lub umowę

o świadczenie usług w zakresie odnawialnych pożyczek społecznościowych w dowolnym momencie, chyba że strony uzgodniły w umowie okres wypowiedzenia. Okres ten nie może przekraczać jednego miesiąca.

Państwa członkowskie zapewniają, jeśli umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych tak stanowi, aby kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych mógł w standardowy sposób dokonać rozwiązania umowy o kredyt odnawialny lub umowy o świadczenie usług w zakresie odnawialnych pożyczek społecznościowych, zawiadamiając konsumenta w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku z co najmniej dwumiesięcznym wyprzedzeniem.

2. Państwa członkowskie zapewniają, jeśli umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych tak stanowi, aby kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych mógł, z obiektywnie uzasadnionych przyczyn, doprowadzić do wygaśnięcia prawa konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych informuje konsumenta o takim rozwiązaniu i o jego przyczynach w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, jeżeli istnieje taka możliwość, zanim stanie się ono skuteczne, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że udzielenie takiej informacji jest zabronione na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

Artykuł 29

Przedterminowa spłata

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał w dowolnym momencie prawo do przedterminowej spłaty. W takich przypadkach konsument jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Przy obliczeniu tej obniżki uwzględnia się wszystkie koszty nałożone na konsumenta przez kredytodawcę.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku przedterminowej spłaty kredytu kredytodawcy przysługiwała sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą, pod warunkiem że przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała.

Rekompensata, o której mowa w pierwszym akapicie nie może przekraczać 1 % części kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie, gdy okres pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnionym rozwiązaniem umowy o kredyt przekracza jeden rok. Gdy okres ten nie przekracza jednego roku, rekompensata nie przekracza 0,5 % kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca nie miał prawa do rekompensaty, o której mowa w ust. 2, w przypadku spełnienia jednego z poniższych warunków:
 - a) spłata została dokonana na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej w celu zabezpieczenia spłaty kredytu;
 - b) kredytu udzielono w formie kredytu w rachunku bieżącym;

- c) spłata nastąpiła w okresie, w którym stopa oprocentowania kredytu nie jest stała.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi:
- a) kredytodawca ma prawo do rekompensaty, o której mowa w ust. 2 wyłącznie pod warunkiem, że kwota przedterminowej spłaty przekracza próg określony w prawie krajowym, który nie przekracza kwoty 10 000 EUR w dowolnym okresie dwunastu miesięcy.
- b) kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata jaką poniósł w wyniku przedterminowej spłaty przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2.
5. Gdy rekompensata, której domaga się kredytodawca, przekracza wysokość straty faktycznie poniesionej w wyniku przedterminowej spłaty, konsument ma prawo do odpowiedniego jej zmniejszenia.
- Do celów określonych w pierwszym akapicie strata odpowiada różnicy pomiędzy początkowo uzgodnioną stopą procentową a stopą oprocentowania, którą kredytodawca może uzyskać na rynku przy udzielaniu pożyczki na kwotę podlegającą przedterminowej spłacie w momencie tej spłaty, przy czym uwzględnia się wpływ przedterminowej spłaty na koszty administracyjne.
6. Rekompensata, o której mowa w ust. 2 nie przekracza w żadnym przypadku kwoty odsetek, które konsument zapłaciłby w okresie pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnioną datą rozwiązania umowy o kredyt.

ROZDZIAŁ IX

RZECZYWISTA ROCZNA STOPA OPROCENTOWANIA I GÓRNE PUŁAPY STÓP PROCENTOWYCH I KOSZTÓW

Artykuł 30

Obliczanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania

1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oblicza się zgodnie ze wzorem matematycznym podanym w części I załącznika IV. Równa się ona w stosunku rocznym wartości bieżącej wszystkich zobowiązań (wypłat, spłat i opłat), przyszłych lub istniejących, uzgodnionych przez kredytodawcę lub dostawcę usług w zakresie pożyczek społecznościowych i konsumenta.
2. Do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania ustala się całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta z wyłączeniem opłat należnych od konsumenta z tytułu niedotrzymania przez niego jakichkolwiek zobowiązań określonych w umowie o kredyt lub w umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz opłat innych niż cena zakupu, które z tytułu nabycia towarów lub usług jest on zobowiązany ponieść bez względu na to, czy transakcja dokonywana jest w gotówce, czy za pomocą kredytu.

Koszty prowadzenia rachunku, na którym zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, koszty korzystania ze środków płatniczych, zarówno w przypadku transakcji płatności, jak wypłat, oraz inne koszty związane z transakcjami płatności uwzględnia się w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym

przez konsumenta, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku w sposób jasny i odrębny określono w umowie o kredyt, umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub innej umowie zawartej z konsumentem.

3. Obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że umowa o kredyt lub umowa o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych będzie obowiązywać przez uzgodniony okres oraz że kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych i konsument wywiążą się ze swoich zobowiązań zgodnie z warunkami określonymi w umowie o kredyt lub umowie o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych oraz w terminach w tych umowach określonych.
4. W przypadku umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych zawierających klauzule zezwalające na zmiany stopy oprocentowania kredytu lub zmiany niektórych opłat zawartych w rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, w wyniku których nie można ich określić w chwili dokonywania obliczeń, rzeczywistą roczną stopę oprocentowania wylicza się w oparciu o założenie, że stopa oprocentowania kredytu i inne opłaty pozostaną niezmienione w stosunku do początkowego poziomu i będą miały zastosowanie do końca okresu obowiązywania umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
5. W razie potrzeby do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania można przyjąć dodatkowe założenia określone w części II załącznika IV.

Jeżeli założenia określone w niniejszym artykule i w części II załącznika IV nie wystarczają do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w sposób jednolity lub nie są już dostosowane do sytuacji handlowej na rynku, Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 45, aktów delegowanych w celu zmiany niniejszego artykułu i części II załącznika IV w celu określenia dodatkowych niezbędnych założeń do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub w celu zmodyfikowania założeń już istniejących.

Artykuł 31

Górne pułapy stóp oprocentowania, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta

1. Państwa członkowskie wprowadzają górne pułapy w odniesieniu do jednego z następujących elementów lub większej ich liczby:
 - a) stóp oprocentowania mających zastosowanie do umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych;
 - b) rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;
 - c) całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta.
2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić dodatkowe górne pułapy dla kredytów odnawialnych.

ROZDZIAŁ X

OBOWIĄZKI DOTYCZĄCE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI I WYMOGI DOTYCZĄCE PERSONELU

Obowiązki dotyczące sposobu prowadzenia działalności przy udzielaniu kredytów konsumentom

1. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca, pośrednik kredytowy i dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych działali uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia którejkolwiek z poniższych działalności:
 - a) tworzenie produktów kredytowych;
 - b) udzielanie kredytów, pośredniczenie w udzielaniu kredytów lub ułatwianie udzielania kredytów;
 - c) świadczenie usług doradczych dotyczących kredytów;
 - d) świadczenie usług dodatkowych na rzecz konsumentów;
 - e) wykonywanie umowy o kredyt lub świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

Działania, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), prowadzi się w oparciu o informacje na temat sytuacji konsumenta i wszelkich szczególnych wymaganiach zgłoszonych przez niego, a także na rozsądnych założeniach dotyczących ryzyka dla sytuacji konsumenta w okresie trwania umowy o kredyt lub świadczenia usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

Działania, o których mowa w ust. 1 lit. c), prowadzi się również w oparciu o informacje wymagane zgodnie z art. 16 ust. 3 lit. a).

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby stosowany przez kredytodawców sposób wynagradzania ich personelu i pośredników kredytowych oraz stosowany przez pośredników kredytowych i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych sposób wynagradzania ich personelu nie utrudniał stosowania się do obowiązku, określonego w ust. 1.
3. Państwa członkowskie zapewniają, by przy ustalaniu i stosowaniu polityki wynagrodzeń wobec personelu odpowiedzialnego za ocenę zdolności kredytowej, kredytodawcy przestrzegali następujących zasad w sposób i w zakresie stosownym do ich wielkości, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, skali i stopnia złożoności ich działalności:
 - a) polityka wynagrodzeń musi być zgodna z należyтым i skutecznym zarządzaniem ryzykiem, sprzyjać takiemu zarządzaniu ryzykiem i nie zachęcać do podejmowania ryzyka wykraczającego poza poziom ryzyka tolerowany przez danego kredytodawcę;
 - b) polityka wynagrodzeń musi być zgodna ze strategią biznesową, celami, wartościami i długoterminowymi interesami kredytodawcy oraz musi uwzględniać środki służące unikaniu konfliktów interesów, w szczególności przewidując, że wynagrodzenie nie jest zależne od liczby lub odsetka zaakceptowanych wniosków o kredyt.
4. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy kredytodawcy, pośrednicy kredytowi lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych świadczą usługi doradcze, struktura wynagrodzeń zaangażowanego personelu pozostawała bez uszczerbku dla ich zdolności do działania w najlepszym interesie konsumenta oraz

nie była zależna od celów w zakresie sprzedaży. Aby zrealizować ten cel, państwa członkowskie mogą również zakazać prowizji wypłacanych przez kredytodawcę pośrednikowi kredytowemu.

5. Państwa członkowskie mogą zabronić dokonywania płatności przez konsumenta wobec kredytodawcy, pośrednika kredytowego lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych przed zawarciem umowy o kredyt bądź umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub nałożyć ograniczenia na takie płatności.

Artykuł 33

Wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji personelu

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych wymagali od swojego personelu posiadania i aktualizowania odpowiedniego poziomu wiedzy i kompetencji w zakresie opracowywania, oferowania i zawierania umów o kredyt lub umów o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych, a także świadczenia usług pośrednictwa kredytowego, świadczenia usług doradczych lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych. W przypadku gdy zawarcie umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych obejmuje powiązaną usługę dodatkową, wymagane są odpowiednia wiedza i odpowiednie kompetencje w odniesieniu do takich usług dodatkowych.
2. Państwa członkowskie ustanawiają minimalne wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji personelu kredytodawców, pośredników kredytowych i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
3. Państwa członkowskie zapewniają, by właściwe organy nadzorowały przestrzeganie wymogów określonych w ust. 1 oraz by właściwe organy miały uprawnienia do wymagania od kredytodawców, pośredników kredytowych i dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych przedstawienia takich dowodów, jakie organy te uznają za konieczne do celów umożliwienia takiego nadzoru.

ROZDZIAŁ XI

EDUKACJA FINANSOWA I POMOC NA RZECZ KONSUMENTÓW DOŚWIADCZAJĄCYCH TRUDNOŚCI FINANSOWYCH

Artykuł 34

Edukacja finansowa

1. Państwa członkowskie promują środki wspierające edukację konsumentów w dziedzinie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, w szczególności w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki. Konsumentom muszą otrzymywać jasne i ogólne informacje na temat procedury udzielania kredytu, aby wiedzieli, jak mają postępować – dotyczy to zwłaszcza tych konsumentów, którzy zaciągają kredyt konsumencki po raz pierwszy, w szczególności za pośrednictwem narzędzi cyfrowych.

Państwa członkowskie rozpowszechniają również informacje na temat wskazówek, jakich konsumentom mogą udzielić organizacje konsumenckie i organy krajowe.

Niniejszy ustęp nie uniemożliwia państwom członkowskim zapewnienia dodatkowej edukacji finansowej.

2. Komisja dokona oceny sytuacji, opublikuje sprawozdanie dotyczące edukacji finansowej dostępnej konsumentom w państwach członkowskich oraz wskaże przykłady najlepszych praktyk, które mogą zostać jeszcze dopracowane celem zwiększenia wiedzy finansowej konsumentów.

Artykuł 35

Zaległe płatności i działania w zakresie restrukturyzacji kredytów

1. Państwa członkowskie wymagają od kredytodawców posiadania odpowiednich strategii politycznych i procedur, tak aby podejmowali oni starania w celu dokonania, w stosownych przypadkach, restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Takie działania w zakresie restrukturyzacji kredytów uwzględniają, oprócz innych elementów, sytuację konsumenta i mogą obejmować między innymi:
 - a) całkowite lub częściowe refinansowanie umowy o kredyt;
 - b) zmianę poprzednich warunków umowy o kredyt, co z kolei może obejmować m.in.:
 - (i) przedłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt;
 - (ii) zmianę rodzaju umowy o kredyt;
 - (iii) odroczenie płatności całości lub części w ramach spłaty rat przez określony okres;
 - (iv) zmianę stopy oprocentowania;
 - (v) zapewnienie wakacji kredytowych;
 - (vi) częściowe spłaty;
 - (vii) przeliczanie walut;
 - (viii) częściowe darowanie długu i konsolidację długu.
2. Wykaz potencjalnych środków w ust. 1 lit. b) pozostaje bez uszczerbku dla przepisów określonych w prawie krajowym i nie wymaga od państw członkowskich, by wprowadziły wszystkie te środki w prawie krajowym.
3. Państwa członkowskie mogą wymagać, by w sytuacji gdy kredytodawca może określać i nakładać na konsumenta opłaty wynikające z zaległości w spłacie, takie opłaty nie były większe niż jest to konieczne do pokrycia kosztów kredytodawcy, jakie poniósł on w wyniku zaległości w spłacie.
4. Państwa członkowskie mogą pozwolić kredytodawcom na nakładanie na konsumenta dodatkowych opłat w przypadku zaległości w spłacie. W takim przypadku państwa członkowskie wprowadzają górny limit takich opłat.
5. Państwa członkowskie nie uniemożliwiają stronom umowy o kredyt wyraźnego uzgodnienia, że zwrot lub przekazanie kredytodawcy towarów objętych umową o kredyt wiązany lub zysków ze sprzedaży takich towarów wystarczy do spłaty kredytu.

Artykuł 36

Usługi doradcze w zakresie zadłużenia

Państwa członkowskie zapewniają, by usługi doradcze w zakresie zadłużenia były dostępne dla konsumentów.

ROZDZIAŁ XII

KREDYTODAWCY I POŚREDNICY KREDYTOWI

Artykuł 37

Dopuszczanie do działalności i rejestracja instytucji niekredytowych oraz nadzór nad nimi

Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy, pośrednicy kredytowi i dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych, którzy nie są instytucjami kredytowymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, podlegali odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności oraz mechanizmom rejestracji i nadzoru ustanowionym przez niezależny właściwy organ.

Artykuł 38

Szczegółowe obowiązki pośredników kredytowych

Państwa członkowskie wymagają, aby pośrednicy kredytowi:

- a) podawali, w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów, informacje dotyczące zakresu ich uprawnień oraz informację, czy współpracują oni wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działają jako niezależni pośrednicy;
- b) ujawniali konsumentowi wszelkie opłaty należne od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za świadczone usługi;
- c) osiągaliby porozumienie z konsumentem w sprawie wszelkich opłat, o których mowa w lit. b), w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, przed zawarciem umowy o kredyt;
- d) informowali kredytodawcę o wszelkich opłatach, o których mowa w lit. b), do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

ROZDZIAŁ XIII

PRZENIESIENIE PRAW I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 39

Przeniesienie praw

1. Państwa członkowskie zapewniają, by konsument, w przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub umowy o świadczenie usług w zakresie pożyczek społecznościowych lub sama umowa zostają przeniesione na stronę trzecią, miał prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie

uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli taki sposób obrony jest dopuszczalny w danym państwie członkowskim.

2. Państwa członkowskie wymagają, aby pierwotny kredytodawca lub dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych informował konsumenta o przeniesieniu praw, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, w której pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta.

Artykuł 40

Pozasądowe rozstrzyganie sporów

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsumenci mieli dostęp do odpowiednich i skutecznych procedur pozasądowego rozstrzygania sporów między konsumentami a kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi lub dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych dotyczących praw i obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie, w stosownych przypadkach z wykorzystaniem organów już istniejących. Takie procedury pozasądowego rozstrzygania sporów i prowadzące je organy muszą spełniać wymogi jakościowe określone w dyrektywie 2013/11/UE.
2. Państwa członkowskie zachęcają te organy zajmujące się rozstrzyganiem sporów, o których mowa w ust. 1, do współpracy w rozstrzyganiu transgranicznych sporów dotyczących umów o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

ROZDZIAŁ XIV

WŁAŚCIWE ORGANY

Artykuł 41

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy krajowe upoważnione do zapewnienia stosowania i wykonywania niniejszej dyrektywy („właściwe organy”) oraz zapewniają, aby organom tym przyznano uprawnienia w zakresie dochodzeń i egzekwowania oraz odpowiednie zasoby niezbędne do sprawnego i skutecznego wykonywania ich obowiązków.

Właściwe organy są organami publicznymi lub podmiotami uznanymi przez prawo krajowe lub organy publiczne wyraźnie upoważnione do tego celu na podstawie prawa krajowego. Nie mogą nimi być kredytodawcy, pośrednicy kredytowi ani dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.

2. Państwa członkowskie zapewniają, by właściwe organy, wszystkie osoby, które pracują lub pracowały we właściwych organach, oraz audytorzy i eksperci przeszkoleni przez właściwe organy byli zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej. Żadne informacje poufne, w których posiadanie mogą oni wejść w trakcie pełnienia obowiązków służbowych, nie mogą być ujawniane jakiejkolwiek osobie ani jakimkolwiek organowi, chyba że w postaci skróconej lub zbiorczej, z wyjątkiem sytuacji, w których wymiana lub przekazanie takich informacji są wyraźnie wymagane przez prawo unijne lub krajowe.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwymi organami były łącznie albo oddzielnie:
 - a) właściwe organy określone w art. 4 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010⁴⁴;
 - a) organy inne niż właściwe organy, o których mowa w lit. a), pod warunkiem że krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne wymagają, by organy te w niezbędnych przypadkach współpracowały z właściwymi organami, o których mowa w lit. a) w celu wypełniania ich obowiązków na mocy niniejszej dyrektywy.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy wyznaczone jako właściwe do zapewnienia stosowania i wykonywania niniejszej dyrektywy spełniały kryteria określone w art. 5 rozporządzenia (UE) 2017/2394.
5. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wyznaczeniu właściwych organów i o wszelkich możliwych zmianach w tym zakresie, a w przypadku gdy na ich terytorium istnieje więcej niż jeden właściwy organ, wskazują ewentualny podział między różne właściwe organy przypisanych im obowiązków. Pierwsze takie powiadomienie musi mieć miejsce jak najszybciej, a najpóźniej w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
6. Właściwe organy wykonują swoje uprawnienia zgodnie z prawem krajowym:
 - a) bezpośrednio na mocy własnych uprawnień lub pod nadzorem organów wymiaru sprawiedliwości; lub
 - b) przez wniesienie powództwa do sądów, które są uprawnione do wydawania niezbędnych decyzji, w tym, w stosownych przypadkach, w drodze odwołania, gdy wniosek o wydanie niezbędnej decyzji został odrzucony lub oddalony.
7. Jeżeli na terytorium państwa członkowskiego istnieje więcej niż jeden właściwy organ, państwo członkowskie zapewnia, aby ich zakresy obowiązków były precyzyjnie określone i by organy te ściśle ze sobą współpracowały w sposób umożliwiający skuteczne wykonywanie przypisanych im obowiązków.
8. Komisja podaje do publicznej wiadomości wykaz właściwych organów w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* przynajmniej raz w roku i uaktualnia go na bieżąco za pośrednictwem swojej strony internetowej.

ROZDZIAŁ XV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 42

Poziom harmonizacji

1. W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, chyba że jej przepisy stanowią inaczej.

2. W przypadku gdy państwo członkowskie skorzysta z możliwości przewidzianych w art. 2 ust. 5 i 6, art. 8 ust. 1, art. 8 ust. 2 lit. c), art. 20 ust. 2, art. 26 ust. 2 i art. 29 ust. 4, powiadamia o tym, a także o wszelkich późniejszych zmianach, Komisję. Państwa członkowskie podejmują również stosowne działania w celu upowszechnienia tych informacji wśród krajowych kredytodawców, pośredników kredytowych, dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych i konsumentów.

Artykuł 43

Bezwzględnie wiążący charakter niniejszej dyrektywy

1. Państwa członkowskie zapewniają, by konsumenci nie mogli zrzekać się praw przyznanych im na podstawie krajowych środków transponujących niniejszą dyrektywę.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przepisy przyjmowane w celu transpozycji niniejszej dyrektywy nie mogły być obchodzone poprzez sposób formułowania umów.
3. Państwa członkowskie podejmują działania konieczne do zapewnienia, by konsumenci nie zostali pozbawieni ochrony przyznanej na podstawie niniejszej dyrektywy z uwagi na wybór prawa państwa trzeciego jako prawa właściwego dla umowy o kredyt lub usług w zakresie pożyczek społecznościowych, jeżeli umowa o kredyt lub usługi w zakresie pożyczek społecznościowych mają ścisły związek z terytorium co najmniej jednego państwa członkowskiego.

Artykuł 44

Kary

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania przedmiotowych kar. Kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wspomnianych przepisach i działaniach do dnia [OP: *please insert date - six months from the transposition deadline*], a także powiadamiają ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy kary mają być stosowane zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2017/2394, obejmowały one możliwość albo nakładania grzywien w drodze procedur administracyjnych, albo wszczęcia postępowania sądowego w celu nałożenia grzywien, albo obu tych środków, przy czym maksymalna wysokość takich grzywien wynosi co najmniej 4 % rocznego obrotu kredytodawcy, pośrednika kredytowego lub dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczy skoordynowane działanie służące egzekwowaniu prawa.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ miał prawo podać do publicznej wiadomości każdą karę administracyjną, jaka zostanie nałożona za naruszenie środków przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy, chyba że

ujawnienie takich informacji stanowiłoby poważne zagrożenie dla rynków finansowych lub wyrządzało nieproporcjonalną szkodę zaangażowanym stronom.

Artykuł 45

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 30 ust. 5, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia **xx xx xxxx**. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 30 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 30 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 46

Przegląd i monitorowanie

1. Komisja co pięć lat, a po raz pierwszy pięć lat od daty rozpoczęcia stosowania, przeprowadza ocenę niniejszej dyrektywy. Ocena ta zawiera ocenę progów określonych w art. 2 ust. 2 lit. c) i załączniku IV część II oraz wartości procentowych wykorzystywanych do obliczania rekompensaty płatnej w przypadku przedterminowej spłaty, o której mowa w art. 29, w świetle tendencji gospodarczych w Unii i sytuacji na danym rynku.
2. Komisja monitoruje również wpływ istnienia możliwości, o których mowa w art. 42, na rynek wewnętrzny i konsumentów.

3. Komisja przekazuje wyniki ocen, o których mowa w ust. 1 i 2, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym.

Artykuł 47

Uchylenie i przepisy przejściowe

Dyrektywa 2008/48/WE traci moc ze skutkiem od dnia [OP: *please insert date - six months from the transposition deadline*]. Jednak w odniesieniu do stosunków, w obrębie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, między konsumentami a kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi lub dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁴⁵, dyrektywa 2008/48/WE ma nadal zastosowanie do dnia [OP: *please insert date - 18 months from the transposition deadline*].

Dyrektywa 2008/48/WE ma nadal zastosowanie do umów o kredyt obowiązujących w dniu [OP: *please insert date - six months from the transposition deadline*] do [their termination].

Jednakże art. 23 i 24, art. 25 ust. 1 zdanie drugie, art. 25 ust. 2 oraz art. 28 i 39 niniejszej dyrektywy mają zastosowanie do wszystkich umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu [OP: *please insert date - six months from the transposition deadline*].

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jak odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji określoną w załączniku V.

Artykuł 48

Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej do dnia [OP: *please insert date - 24 months from the date the Directive is adopted*], przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia [OP: *please insert date - six months from the transposition deadline*].

Jednak w odniesieniu do stosunków, w obrębie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, między konsumentami a kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi lub dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE, państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia [OP: *please insert date - 18 months from the transposition deadline*].

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

⁴⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 49

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 50

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*